Herstel

ALGEMEEN KATHOLIEK WEEKBLAD

UITGAVE VAN HET R. K. WERKLIEDENVERBOND IN NEDERLAND

2e Jrg. 31 JAN. 1941 No. 5

REDACTIE-ADRES: OUDENOORD, UTRECHT — ABONNEMENT FRANCO PER POST / 3,00 PER JAAR — ADMINISTRATIE: ONDIEP 6 - UTRECHT

TEMPERATUURSVERSCHILLEN IN ÉÉNZELFDE VERTREK

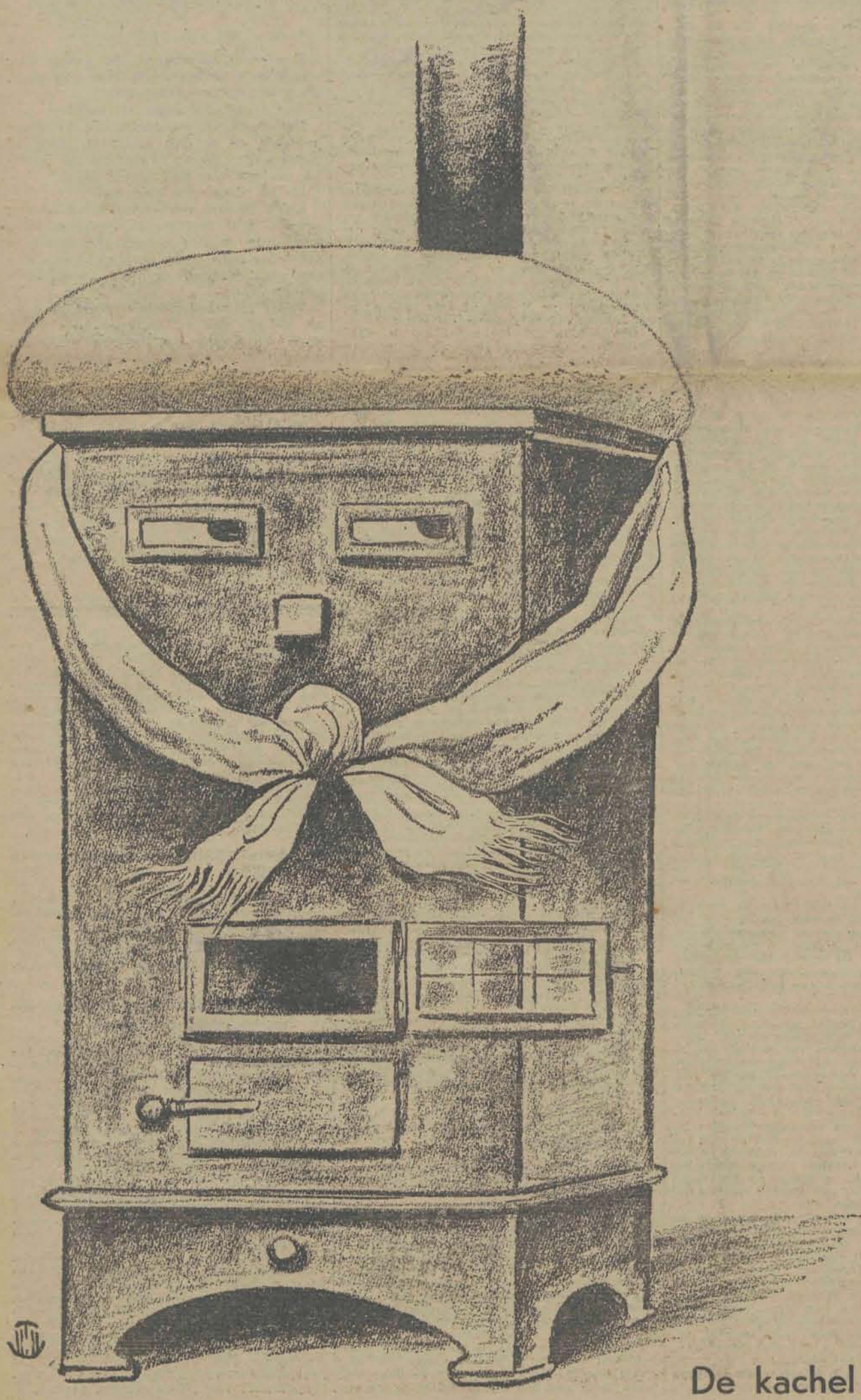

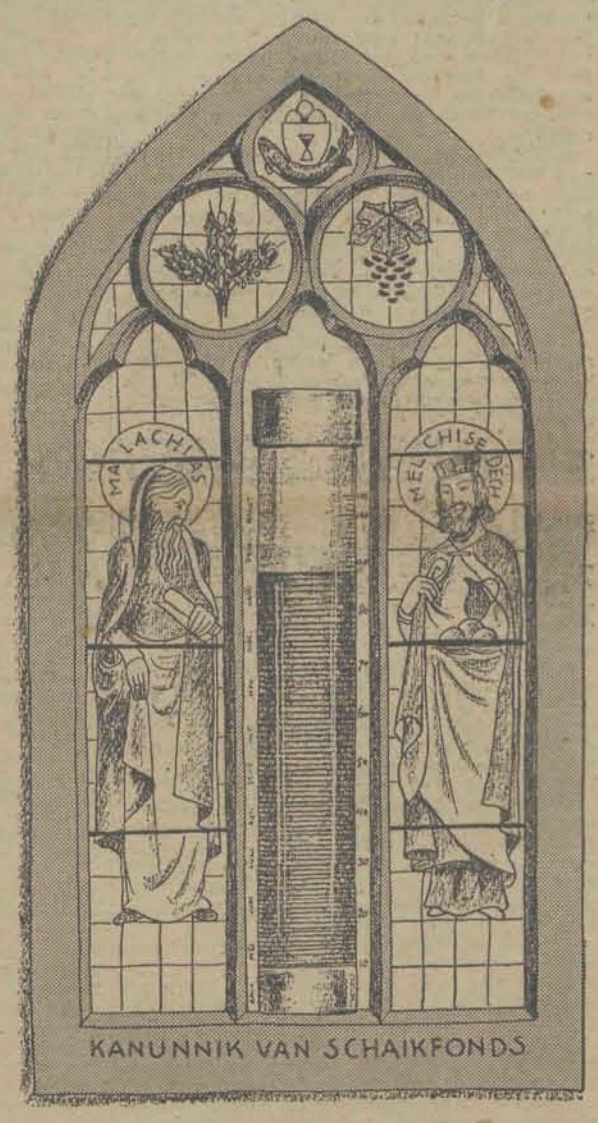

KANUNNIK VAN SCHAIKFONDS

Is ook Uw thermometer op „temperatuur"?

De kachel begrijpt er niets van....

KRONIEK

1. De kinderbijslag en het rijkspersoneel

Staatscourant no. 16 bevat de volgende beschikking van de secretarissen-generaal van Binnenlandse Zaken en van Financien betreffende regeling van de kindertoelage voor sommige groepen van rijksperoneel.

§ 1. 1. Ambtenaren, in tijdelijke dienst aangesteld, zomede arbeiders in de zin van artikel van het Arbeidsovereenkomstenbesluit [1]), wier loon wordt bepaald volgens artikel 12, eerste lid, sub b of c, van genoemd besluit [2]), hebben aanspraak op een tijdelijke kindertoelage op dezelfde voet als het overeenkomstig personeel in vaste dienst

2. Het bepaalde in het eerste lid geldt niet voor de bij het departement van koloniën te werk gestelde koloniale landsdienaren

§ 2 Arbeiders in de zin van artikel 1 van het Arbeidsovereenkomstenbesluit, wier loon wordt bepaald volgens artikel 12, eerste lid, sub a, d en e, van genoemd besluit [3]), hebben aanspraak op een tijdelijke kindertoelage volgens de hierna vermelde regelen Deze regeling geldt eveneens voor de bij het departement van Koloniën te werk gestelde koloniale landsdienaren en gewezen koloniale landsdienaren. Zij geldt niet voor het personeel bij het staatsmijnbedrijf in Limburg.

Artikel 1. Voor ambtenaren of arbeiders als evenbedoeld, wier gezin meer dan twee kinderen beneden de leeftijd van vijftien jaar telt, bestaat voor elk kind, te rekenen van 't derde kind, dat de leeftijd van vijftien jaar nog niet bereikt heeft, aanspraak op een tijdelijke kindertoelage op de voet, als aangegeven in de artikelen 2, 3 en 4 dezer regeling

2. Het bepaalde in het vorige lid geldt niet ten aanzien van de gehuwde vrouwelijke ambtenaar of arbeider, wier echtgenoot, hetzij ingevolge het bij of krachtens de Kinderbijslagwet bepaalde recht op kinderbijslag heeft, hetzij wegens ziekte, ongeval of werkloosheid een uitkering ontvangt, waarvan het bedrag mede verband houdt met de gezinssamenstelling

Artikel 2. 1. Onder kind wordt in deze regeling verstaan een wettig of gewettigd kind van den ambtenaar of arbeider of van de(n) echtgenoot(e) van den ambtenaar of arbeider.

2 Voor de aanspraak op kindertoelage tijdens een kalenderjaar is beslissend de samenstelling van het gezin van den ambtenaar of arbeider op de 1ste Januari van dat jaar

Artikel 3. 1. Voor ambtenaren of arbeiders met een wedde of loon: a. per maand van *f* 100 of minder, b. per week van *f* 24 of minder, c. per dag van *f* 4 of minder, bedraagt de kindertoeslag *f* 0,10 per arbeidsdag

2. Voor ambtenaren of arbeiders met een wedde of loon a. per maand van meer dan *f* 100, doch niet meer dan *f* 150, b. per week van meer dan *f* 24, doch niet meer dan *f* 36, c. per dag van meer dan *f* 4, doch niet minder dan *f* 6, bedraagt de kindertoelage *f* 0,15 per arbeidsdag.

3 Voor ambtenaren of arbeiders met een wedde of loon a per maand van meer dan *f* 150, doch niet meer dan *f* 200, b. per week van meer dan *f* 36, doch niet meer dan *f* 48, c. per dag van meer dan *f* 6, doch niet meer dan *f* 8, bedraagt de kindertoelage *f* 0,20 per arbeidsdag

4. Voor ambtenaren of arbeiders met een wedde of loon a per maand van meer dan *f* 200, b per week van meer dan *f* 48, c per dag van meer dan *f* 8, bedraagt de kindertoelage *f* 0,25 per arbeidsdag

5. De kindertoelage wordt uitgekeerd over iedere dag, waarop de ambtenaar of arbeider gewerkt heeft. Dagen, waarop niet gearbeid is, maar waarover de ambtenaar of arbeider wedde of loon heeft ontvangen worden mede als arbeidsdagen beschouwd Over zeven achtereenvolgende dagen wordt den ambtenaar of arbeider echter nooit meer uitgekeerd dan zesmaal het hem per arbeidsdag aan kindertoelage toekomende bedrag

6. De kindertoelage wordt uitbetaald tegelijk met de wedde of het loon.

Artikel 4. Onder wedde of loon wordt in deze regeling verstaan het normale wedde- of loonbedrag, vermeerderd met eventuele toelagen, met uitzondering van die bedoeld in deze regeling, voor zoveel nodig verminderd met de standplaatsaftrek en vermeerderd bovendien met de geldswaarde voor het geheel of gedeeltelijk genot van vrije woning en/of vrij vuur, licht en/of water, voor zover een en ander wordt genoten op de 1ste Januari van het kalenderjaar, of, bij latere indiensttreding, op de datum van de indienst treding.

§ 3. Deze beschikking treedt in werking met ingang van 1 Januari 1941.

---

[1]) Onder arbeiders wordt in art. 1 van het besluit verstaan: hij, die op arbeidsovereenkomst volgens het burgerlijk recht in dienst is genomen.

[2]) Degenen die aangesteld zijn „volgens de loonregeling, geldende voor overeenkomstig personeel in ambtelijke dienst, welk bedrag, ook na eventuele verhogingen, het maximum der desbetreffende loonschaal niet mag overschrijden (art. 12 sub c.).

[3]) Degenen, die aangesteld zijn: „volgens de loonregeling, neergelegd in de collectieve arbeidsovereenkomst, geldende voor overeenkomstig personeel in het particulier bedrijf" (art. 12 sub a); volgens de loonregeling, vastgesteld voor de groep, waarvan de arbeider deel uitmaakt (art. 12 sub d.) of op een bedrag, voor elk geval of voor elke te verrichten dienst afzonderlijk vast te stellen (art. 12 sub e.).

2. Kinderbijslagwet en werkverschaffing

De secretaris van het bestuur der Federatie van Bedrijfsverenigingen heeft aan de aangesloten bedrijfsverenigingen het volgende bericht:

Het zal u bekend zijn, dat de uitvoering der Kinderbijslagwet voor bij wijze van werkverschaffing tewerkgestelden in vele gevallen op de moeilijkheid stuit, dat hij, die werkgever is in de zin der wet, met de eigenlijke uitvoering weinig van doen heeft en dus ook niet in aanraking komt met de arbeiders, die ingevolge artikel 10 der wet geacht worden in zijn dienst te zijn. De eigenlijke leiding van het werk berust nl vaak bij een ontginningsmaatschappij.

Dit betekent, dat de verplichtingen, die de Kinderbijslagwet aan den werkgever oplegt, veelal bezwaarlijk door dezen kunnen worden nagekomen; als zodanig kan worden genoemd de uitreiking van de aanvragen om een kinderbijslagboekje en het af tekenen der kinderbijslaglijsten.

Ten einde te dezer zake toch te komen tot een behoorlijke gang van zaken is van de zijde der Federatie, te zamen met de Vereniging van Raden van Arbeid overleg gepleegd met de Nederlandse Heidemaatschappij te Arnhem, de N V Grontmij, te Zwolle en het Technisch bureau van de Unie van Waterschapsbonden te Haarlem, de drie instanties, die hiervoor het meest in aanmerking komen

Overeengekomen is daarbij, dat de hieronder uiteengezette regeling zal worden toegepast.

1 Het hierna volgende heeft uitsluitend betrekking op de werkverschaffingen, waarbij de Nederlandse Heidemaatschappij (NHM), N V Grontmij (GM) of het Technisch Bureau van de Unie van Waterschapsbonden (UWB) met de uitvoering belast is

2. De NHM/GM/UWB wordt door de Federatie van Bedrijfsverenigingen voor Ziekengeldverzekering in het bezit gesteld van aanvragen om een Kinderbijslagboekje zonder vermelding van de naam van enig uitvoeringsorgaan in het hoofd van het formulier Zij doet, zodra na 1 Januari 1941 de werkverschaffing heropend wordt, deze aanvragen uitreiken aan de voor kinderbijslag in aanmerking komende tewerkgestelden die op die datum of daarna op het werk zullen verschijnen, voor zover deze arbeiders nog geen aanvraag elders hebben ingediend

3 De arbeiders leveren de aanvragen weer bij de N.H.M./G.M./U.W.B in, waarna deze er op doet invullen de naam van den werkgever in de zin der Kinderbijslagwet waar de arbeider op de datum van uitreiking werkte. Tevens vult de N.H.M/U.W.B daarop in het orgaan, waarbij deze werkgever is aangesloten

4 De N.H.M./G.M./U.W.B. zendt de aanvragen aan de Federatie van Bedrijfsverenigingen. Deze zendt de voor bedrijfsverenigingen bestemde formulieren naar die bedrijfsverenigingen, terwijl zij de voor Raden van Arbeid bestemde formulieren gezamenlijk naar de Vereniging van Raden van Arbeid zendt. Laatstgenoemde zendt de formulieren naar de betrefende Raden van Arbeid De organen schrijven de Kinderbijslaglijsten en zenden deze aan de arbeiders, met de instructie deze terstond in te leveren bij de werkleiding, waar de lijst gedurende het kwartaal blijft berusten De lijst wordt bij de werkleiding ingeleverd tegen overgave van een ontvangstbewijs.

5 De werkleiding zal bij elke loonbetaling, door haar zelf verricht, en bij elk opmaken van de loonstaat, door anderen uit te betalen, op de kinderbijslaglijst de gewerkte dagen aankruisen en het loon invullen Verlaat de arbeider voor de afloop van het kwartaal het werk, dan wordt de kinderbijslaglijst zo spoedig mogelijk ingevuld aan hem uitgereikt of toegezonden Als loon komt voor invulling in aanmerking het door den arbeider verdiende loon benevens de toeslagen daarop, die voor de ongevallenverzekering meetellen; eventueel genoten kost en/of inwoning wordt onder op de lijst vermeld

6 De werkleiding vermeldt op de kinderbijslaglijst de naam, alsmede, indien dit bekend is, het aansluitingsnummer van den werkgever en het orgaan, waarbij deze is aangesloten en tekent de lijst voor de ingevulde gegevens af met het stempel der N.H.M/G.M/U.W.B

7. Na afloop van het kwartaal geeft de werkleiding, nadat de lijst ook wat betreft het aantal in dat kwartaal gewerkte dagen, waarvoor de betaling eerst in het volgende kwartaal valt, geheel is ingevuld, de kinderbijslaglijst aan den arbeider terug, waarna deze gezonden kan worden naar het uitvoeringsorgaan

8 Het kan voorkomen, dat de afsluiting der lijst eerst een tiental dagen na het einde van het kwartaal kan plaats vinden; daardoor zullen de arbeiders niet in staat zijn de lijst terstond na het einde van het kwartaal naar de uitvoeringsorganen te zenden, hetwelk, mede in verband met het feit dat die organen omtrent de uitbetaling onderling overleg moeten plegen, tot gevolg kan hebben, dat de betaling vertraagd wordt; de N.H.M./G.M./U.W.B stellen daarom bij het teruggeven van de lijsten de arbeiders er van in kennis, dat de betaling van de kinderbijslag wel zo spoedig mogelijk na ontvangst der lijst, doch niet onmiddellijk daarna zal kunnen plaats vinden.

Bovenstaande regeling heeft, zoals in de aanvang reeds is gezegd, uitsluitend betrekking op werken, waarbij de Nederlandse Heidemaatschappij, de N V Grontmaatschappij of het Technisch Bureau van de Unie van Waterschapsbonden met de uitvoering belast is. Werken, waarbij slechts de contrôle aan een van deze maatschappijen of dat bureau is opgedragen, alsmede werken, waarmee deze geen enkele bemoeiing hebben, vallen dus niet onder deze regeling. Hieromtrent dient elk uitvoeringsorgaan zich met den betreffenden werkgever in verbinding te stellen.

Dezerzijds is de medewerking, die de Nederlandse Heidemaatschappij, de N.V. Grontmaatschappij en het Technisch Bureau van de Unie van Waterschapsbonden in deze bereid zijn te verlenen, zeer op prijs gesteld, en het vertrouwen is gewettigd, dat door bovenstaande regeling de bezwaren, die bij de Kinderbijslagverzekering van tewerkgestelden anders zouden rijzen, grotendeels ondervangen zijn.

3. Kinderbijslag en Ongevallen- en Ziektewet

De Federatie van bedrijfsverenigingen heeft aan de aangesloten bedrijfsverenigingen meegedeeld, dat het in het voornemen van het departement van Sociale Zaken ligt, een zodanige wijziging van de Kinderbijslagwet te bevorderen, dat de arbeider ook kinderbijslag zal kunnen ontvangen over dagen, waarover hij geen loon, doch uitkering krachtens de Ziektewet of de Ongevallenwetten geniet. Deze wetswijziging zal vermoedelijk per 1 April a.s in werking kunnen treden.

Verder ligt het in de bedoeling uitdrukkelijk in de Ziektewet en de Ongevallenwetten, alsook in de Invaliditeitswet te bepalen, dat kinderbijslag niet als loon in de zin dezer wetten moet worden aangemerkt Ook zonder deze wijziging acht het departement van Sociale Zaken de kinderbijslag geen loon in deze zin. Ten einde twijfel daaromtrent uit te sluiten, stelt men zich voor bedoelde wetswijziging te bevorderen Ook de vraag, of wachtgeld als loon in de zin der Kinderbijslagwet is aan te merken zal binnenkort definitief worden geregeld.

4. Vertrouwensmannen bij de werkverruiming

De directie van de rijksdienst voor de werkverruiming heeft aan de gemeentebesturen meegedeeld, dat het wenselijk is, dat voortaan op elk werkverruimingswerk, waar 200 of meer arbeiders werkzaam zijn en, voor zover zulks nog niet het geval is, in elk werkverruimingskamp een commissie van drie vertrouwensmannen uit de te werk gestelde arbeiders ingesteld wordt

Met deze commissie kunnen de arbeiders eventuele wensen of klachten bespreken, en de commissie kan op haar beurt deze wensen en klachten behandelen met de werkleiding, de inspectie voor de werkverruiming of den ambtenaar voor werkverruimingszaken in de betrokken gemeente.

De rijksdienst voor de werkverruiming meent de beste waarborgen te kunnen verkrijgen, dat als vertrouwensmannen die personen aangewezen worden, van wie verwacht mag worden, dat zij hun taak naar behoren zullen vervullen, indien de betrokken gemeentebesturen in overleg met de drie vakcentralen N.V.V., R. K Werkliedenverbond in Nederland, Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland, de meest geschikte arbeiders daartoe aanwijzen

De hoofden der inspecties blijven uiteraard bevoegd, in gevallen, waarin de aangewezen vertrouwensmannen geen behoorlijke opvatting van hun taak blijken te hebben, onder mededeling daarvan bij het betrokken gemeentebestuur op aanwijzing van andere vertrouwensmannen aan te dringen

5. Raad van bestuur in arbeidszaken

Dezer dagen is meegedeeld, dat in overleg met de daarvoor in aanmerking komende officiële instanties door de werkgeverscentralen, t.w. het Verbond van Nederlandse Werkgevers, het R K Verbond van Werkgeversvakverenigingen, het Verbond van Protestants-Christelijke Werkgevers in Nederland en Centraal Overleg in Arbeidszaken voor Werkgeversbonden, is opgericht een centraal orgaan voor de behandeling van sociale aangelegenheden, genaamd Raad van bestuur in arbeidszaken.

Naar ons thans wordt meegedeeld is het dagelijks bestuur van de raad van bestuur als volgt samengesteld: voorzitter mr D U. Stikker, directeur der N V Heineken's Bierbrouwerij Mij., Amsterdam, tevens voorzitter van Centraal Overleg in arbeidszaken voor werkgeversbonden; leden ir W H van Leeuwen, president-directeur der N V Nederlandse Gist- en Spiritusfabriek Delft, tevens vice-voorzitter van het Verbond van Nederlandse Werkgevers; ir M H Damme directeur der N V Werkspoor, Amsterdam tevens lid van het dagelijks bestuur van het Verbond van Nederlandse Werkgevers; E Straatemeier, voorzitter van de Scheepvaartvereniging Zuid, Rotterdam, tevens lid van het dagelijks bestuur van Centraal Overleg in arbeidszaken voor werkgeversbonden; ir F H E Gulié, directeur van de Hollandse Constructiewerkplaatsen te Leiden, tevens voorzitter van het R K Verbond van Werkgeversvakverenigingen; dr G J M de Gruyter, directeur van de N V Kon Industrie en Handel Mij van P de Gruyter en Zoon te 's-Hertogenbosch, tevens lid van het bestuur van het R K Verbond van Werkgeversvakverenigingen; A Borst Pzn., voorzitter van de raad van beheer der N V Broodunie Rotterdam, tevens voorzitter van het Verbond van Protestants-Christelijke Werkgevers in Nederland

De volledige raad van bestuur zal zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van de voornaamste bedrijfstakken. Binnenkort zullen dienaangaande nadere mededelingen worden gedaan. Het bureau van de Raad van bestuur is gevestigd Kneuterdijk 8, Den Haag

6. Weduwen en wezen van gesneuvelde militairen

Naar wij vernemen hebben de pensioenen van de weduwen en wezen der gesneuvelde militairen een onderwerp van overleg gevormd tussen het hoofd van het afwikkelingsbureau van het departement van Defensie en den secretaris-generaal van het departement van Financiën

Deze pensioenen zijn als gevolg van de totstandkoming van het uitvoeringsbesluit van het hoofd van het afwikkelingsbureau van het departement van Defensie van 27 Augustus 1940 voor het merendeel der nabestaanden reeds met ruim 40 percent verhoogd

Desniettegenstaande is de wenselijkheid gebleken om aan de gezinnen, waarvan het hoofd, die in dienst van het vaderland zijn leven liet, voordat hij in militaire dienst kwam een inkomen had, hetwelk hoger was dan *f* 1000 per jaar, indien de financiële omstandigheden zulks nodig maken, om redenen van billijkheid, een toeslag te verlenen boven het reeds toegekende pensioen.

De beslissing of en tot welk bedrag die toeslag zal worden verleend, ligt in handen van het hoofd van het afwikkelingsbureau van het departement van Defensie De toeslag wordt slechts toegekend naarmate daaraan behoefte bestaat.

De voor de berekening der pensioenen geldende pensioengrondslagen (minimum *f* 1000, maximum *f* 3000) worden door het bovenstaande niet gewijzigd.

7. Verstrekking van tomatensoep in blik

De secretaris-generaal van Sociale Zaken heeft in een schrijven aan de betrokken gemeentebesturen meegedeeld, dat gedurende vier achtereenvolgende weken op de wijze als voorheen tomatensoep in blik kan worden gedistribueerd aan werklozen en armlastigen

8. Het uitgaansverbod voor hen die nachtarbeid verrichten

Overeenkomstig de verordening van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied van 22 October j.l. is het aan particulieren verboden zich tussen middernacht en 4 uur op straat te begeven. Dit heeft tengevolge, dat zij, die gedeeltelijk nachtarbeid moeten verrichten, enige uren voor de aanvang van het werk op het werk aanwezig moeten zijn, of wel enige uren moeten wachten.

Aan het departement van Justitie is het verzoek gedaan, aan bakkers en dergelijken, die in bovenstaand geval verkeren, een bijzonder bewijs te doen verstrekken, waardoor zij in staat zijn in de verboden uren van en naar hun werk te gaan.

Het departement van Justitie heeft meegedeeld, dat aan het verzoek zal worden voldaan en dat zij, die voor een dergelijke vergunning in aanmerking willen komen, zich moeten wenden tot den districtscommandant der rijkspolitie van het district, waarin de woonplaats van den aanvrager is gelegen. In de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Groningen moeten deze aanvragen tot den hoofdcommissaris van politie worden gericht.

Blonde en donkere.....

Hoeveel van die kinderkopjes zouden er wel zijn in onze gezinnen, blonde en donkere, vrolijke en stille, kittige en rustige, hoeveel van die kinderkopjes?

En is niet elk kind een schat?

Een schat van moeder, die het honderd en duizend maal gezegd heeft, dat het een schat was — van het ogenblik af dat zij haar kind, **haar kind**, van God mocht ontvangen, — duizend maal, als zij het voedde en kleedde en verzorgde, — als zij bereid was, ervoor te derven het laatste kruimelke brood.

Een schat van vader, die het niet zo vaak ziet, omdat hij een man is en mannen zich vaak schamen lieve woorden te zeggen, die ze toch **denken** in hun hart.

Een schat van vader, die graag voor vrouw en kinderen werkt, elke dag weer, die God hem te werken geeft.

Een schat van vader en moeder.

En weven zij niet beiden om die jonge hoofdjes, of ze dan zwart of bruin of blond zijn — weven zij niet om die hoofdjes dromen van toekomstig geluk?

En nu wordt een kind ziek.

En 't is niet een verkoudheid of een griepje, 't is niet mazelen of roodvonk, maar de dokter schudt zijn hoofd en komt nog eens terug en spreekt van nog eens onderzoeken op het Consultatiebureau.....

Vader en moeder, als het **uw** kind is, als het **één van uw kinderen** is — neen, laten wij hopen, dat het niet gebeurt, maar 't is toch mogelijk — als het een van uw kinderen is en de dokter op het Consultatiebureau zegt, dat het naar een sanatorium moet

en het moet dan wachten, omdat er geen geld is.....

Denk u daar eens even in en ge hebt er een stuiver in de week voor over, ge wilt een schakel worden in de ketting van mensenredders, ge wilt een ketting smeden om jonge levens te redden, levens van uw broers en zusters en misschien ook eens het leven van uw kind.

H. L.

Voorwaarts

Vrijheid en gebondenheid

III.

Vrije en gebonden lonen, prijzen en interesten

(Dr. H.) Voor de prijzen, lonen en interesten, de vergoeding voor waren, de arbeid en het gebruik van kapitaal geldt dezelfde verhouding van vrijheid en gebondenheid als voor de concurrentie. De beweeglijkheid van deze prijzen heeft haar diepe zin. Want hierdoor is het mogelijk, dat de goederen, de arbeid en het beschikbare kapitaal vooral voor de bevrediging van die behoeften aangewend worden, die het dringendst zijn.

In die productietakken zullen immers de hoogste prijzen en lonen betaald worden. Dit lokt ondernemers, arbeiders en kapitaal aan. En deze hogere prijzen, lonen en interesten zijn dan rechtvaardig. Want de dienst is te groter en het goed waardevoller, naar mate het in een dringender behoefte voorziet.

De beweeglijkheid van prijzen, lonen en rentevoet dient dus om het economisch proces in zodanige banen te leiden, dat in de behoeftevoorziening zo goed mogelijk wordt voorzien, dat met andere woorden het doel der volkshuishouding zo goed mogelijk wordt bereikt. Vanuit dit standpunt moet de waarde en dus ook de rechtvaardigheid van lonen, prijzen en interesten worden beoordeeld. Verschillende factoren zijn hierbij nog van belang. Want de waarde van een goed of dienst hangt niet alleen af van de behoeften der maatschappij, maar ook van de omvang, waarin het betreffende goed beschikbaar en bruikbaar is. De stand van de techniek en het verkeer hebben op de bruikbaarheid een grote invloed. Welnu al deze factoren, die de waarde van een goed bepalen, wisselen iedere dag en daarmee wisselt ook de rechtvaardige prijs iedere dag. Het zou mogelijk zijn ook door statistieken al deze factoren te bepalen en op grond daarvan de rechtvaardige prijs vast te stellen. Van de zijde van de staat, de sociale organisaties en de particuliere ondernemingen worden reeds over heel wat onderwerpen statistische gegevens verzameld en als de organisatie van de beroepsstanden enigszins uitgebouwd is, zou dit werk ook door deze beroepsstanden ter hand genomen en uitgebreid kunnen worden. Maar heel deze statistische arbeid is nog bij lange na niet voldoende om de verschillende factoren, die de waarde en dus ook de rechtvaardige prijs bepalen, te overzien en dus ook om de prijsbepaling in handen van een bepaald gezag te leggen. Voor verschillende producten bestaat, althans in normalere tijden. een werkelijke wereldmarkt, zodat men dus steeds up-to-date gegevens van de voornaamste landen ter beschikking moet hebben. En bovendien gaat het niet alleen om de prijs van één enkel soort goederen, maar om het gehele prijzenstelsel (met inbegrip van de lonen en de rentevoet). Want al de prijzen hangen onderling samen: er bestaat daartussen een evenwichtstoestand en een verbreking daarvan door een ongemotiveerde prijsverhoging — of -verlaging van één bepaald product, kan, als het een belangrijk product geldt, in heel de volkshuishouding stoornissen verwekken.

Deze beschouwingen leiden tot de conclusie, dat het voorshands — zolang de statistische arbeid betreffende de marktpositie van de verschillende goederen en diensten nog geen wezenlijke uitbreiding ondergaan heeft — gewenst is, de prijsbeweging zoveel mogelijk op haar beloop te laten.

Het stelsel van vaste prijzen dient mijns inziens dan ook geen beginsel van de economische politiek der beroepsstanden te zijn. Wel kunnen deze door statistische arbeid in boven uiteengezette zin ertoe bijdragen, dat een nauwkeuriger kennis omtrent de toekomstige prijsontwikkeling van allerlei producten verkregen wordt. Hierop kunnen de ondernemers in de betreffende bedrijfstak hun calculaties baseren. En vooral kunnen de beroepsstanden er ook voor zorgen, dat de concurrentie richtig functionneert en dat daardoor ook de verschillende factoren, waarvan de waarde der goederen afhankelijk is, althans dient te zijn, zich volledig kunnen uitwerken, zodat de rechtvaardige prijs tot stand komt. Want alleen als de prijzen en de onderlinge verhoudingen der prijzen (lonen en interesten) rechtvaardig zijn, kan gezegd worden, dat het prijzencompas, waarop de volkshuishouding in de tegenwoordige verhoudingen nog steeds drijft, zuiver werkt.

Wij willen hiermee niet zeggen, dat in geen enkel geval tot vaststelling van prijzen zou mogen worden overgegaan.

Het kan gebeuren, dat tengevolge van de situatie op de wereldmarkt de prijzen voor een bepaald product of in een bepaalde productietak (bijv. de landbouw) zodanig dalen, dat het voortbestaan van deze bedrijfstak bedreigd wordt. Het algemeen belang kan echter het behoud van deze bedrijfs- of productietak dringend voorschrijven en daarom kan het noodzakelijk zijn de prijzen te binden, zolang de ongunstige situatie op de wereldmarkt aanhoudt.

Ook willen wij met het bovenstaande niet zeggen, dat stabiliteit in de ontwikkeling van prijzen en lonen en daarmee van de inkomens niet het meest bevorderlijk is voor een gezonde ontwikkeling der volkshuishouding. Dit is zeer zeker het geval. Maar een dergelijke stabiliteit is niet gemotiveerd en zal uiteindelijk ook schade aanrichten, wanneer zich een wijziging van betekenis in de behoefte aan en de beschikbare voorraad en aanwendingsmogelijkheid, (verkeer, techniek) van een bepaald goed voordoet. Met een dergelijke wijziging moet in het productieplan rekening worden gehouden.

En in ons tegenwoordig economisch stelsel wordt zulks door de prijsontwikkeling aangegeven. Niettemin is voor de beroepsstanden een belangrijke taak weggelegd om ongemotiveerde prijsschommelingen te voorkomen. Dit zijn prijsschommelingen, die veroorzaakt worden door modegrillen, in het ontstaan waarvan handige ondernemers maar al te vaak de hand hebben (reclamewezen) of door beursmanipulaties (opkopen van aandelen of voorraden, om de prijzen te laten stijgen en verkoop met aanzienlijke winst mogelijk te maken). Ook dienen ze de strijd aan te binden tegen ongemotiveerde handhaving van prijzen op een bepaald peil, terwijl verlaging redelijk en wenselijk is, zoals zulks door kartels wel gedaan wordt.

Met andere woorden ze dienen vrij baan te maken voor de werking van een gezonde concurrentie, waardoor het natuurlijke prijspeil tot stand komt.

Uit deze beschouwingen volgt, dat beweeglijkheid en vrijheid van prijsvorming een eis is van de sociale rechtvaardigheid, in zover hierdoor de beschikbare voorraden aan goederen, de arbeid en het kapitaal als het ware vanzelf voor de voorziening in de dringendste behoeften worden aangewend en dus de bereiking van het doel der volkshuishouding in de hand gewerkt wordt. En ook heeft deze beweeglijkheid tot gevolg, dat degenen die hun producten, hun arbeid of kapitaal voor de voorziening in deze dringendste behoeften afstaan, daarvoor de hoogste prijzen ontvangen. Deze hogere beloning is redelijk en rechtvaardig, omdat hun diensten, hun bijdragen tot de verwezenlijking van het doel de volkshuishouding groter zijn.

Het thema van vrijheid en gebondenheid in de corporatief ingerichte samenleving hebben wij slechts ten aanzien van enkele voorname beginselen van economische politiek kunnen uitwerken. Wij hopen hiermee echter duidelijk gemaakt te hebben, dat corporatieve inrichting van het economisch leven geenszins gelijkluidend is met de invoering van een soort planhuishouding, met het opheffen van de verschillende vrijheden op economisch gebied, met het vastleggen van prijzen, lonen, winstmarges, interesten enz. Waar het op aankomt, is de opheffing van de bandeloosheid, van de onbeperkte vrijheden en de invoering van een juiste verhouding tussen regeling en vrijheid.

Rechtvaardig loon

III.

Tot dusver is in een theoretische uiteenzetting aangegeven, dat de oude toestand, waarbij sprake was van arbeidsmarkt, en waarin het loon een prijs heette als iedere andere prijs en op dezelfde wijze tot stand kwam als iedere andere prijs, verkeerd is. Verder is betoogd, dat op grond van het bestaansrecht, dat iedere mens kan doen gelden, hem een zo groot deel van het nationale inkomen (de nationale gemeenschap is immers de kleinste gemeenschap, welke voor het bestaan van de burgers kan zorgen) toekomt, dat hij daarmee in de redelijke behoeften van zichzelf en van zijn gezin kan voorzien en zelfs tot enig vermogen kan komen. Aangezien het nationale inkomen ontstaat door samenwerking van verschillende factoren, waaronder ook de arbeid, komt aan ieder van die factoren een deel in dat inkomen toe naargelang van hun bijdrage aan het nationale product. Het recht op het nationale product is dus van tweeërlei aard: het ontleent zijn grond aan het behoeftebeginsel enerzijds en aan het prestatiebeginsel anderzijds.

Er moet nu een zodanige verdeling van het nationale inkomen plaats vinden, dat ieder der medewerkende factoren met het hem toegewezen deel aan de boven geformuleerde eis kan voldoen en tevens tot samenwerking aan de productie bereid blijft. Deze verdeling geschiedt technisch door aan iedere factor een bepaalde geldsom toe te wijzen met behulp waarvan hij aanspraken op de verschillende geproduceerde goederen kan doen gelden.

De overheid moet daarbij zorg dragen, dat de verschillende productiegemeenschappen in staat zijn de benodigde fondsen ter beschikking van hun medewerkers te stellen.

Hoe hoog moet nu in concreto het loon zijn?

De hoogte van het totaal te ontvangen loon moet, zoals meermalen gezegd, iederen arbeider een redelijk bestaan geven met de mogelijkheid een vermogen te vormen. De bepaling van de „redelijke" behoeften is echter een vraagstuk, dat niet zonder meer tot oplossing te brengen is. Ieder behoeftenschema is echter uit onderdelen opgebouwd, waarvan sommige meer, andere minder urgent om bevrediging vragen. Zo zal de eis tot vermogensvorming tot de minst urgente behoren, terwijl de eis voor goede woongelegenheid, ook voor grote gezinnen, als een der voornaamste is aan te merken.

Op deze wijze is een behoeftenschema op te stellen, dat voor eenieder als een minimum geldt, waarvan, zonder gevaar, niet naar beneden kan worden afgeweken. Deze minimumbehoeften moeten dus steeds en onder alle omstandigheden voor bevrediging in aanmerking kunnen komen. Het loon dient derhalve geheel in overeenstemming te zijn met en de ontwikkeling te volgen van de prijs, welke dit minimum-goederenpakket doet. Bij een fixeren of veranderen van de prijzen en het nemen van verschillende maatregelen op economisch gebied zal de overheid er dus steeds voor moeten zorgen, dat de gezamenlijke prijzen van de goederen uit dit minimumpakket onveranderd dezelfde som opleveren, aangezien anders loonsverhogingen onherroepelijk moeten volgen. Dit zou op andere terreinen wederom tot ingrijpen leiden, in zoverre daardoor de rendementspositie van verschillende productiegemeenschappen zou veranderen.

Het overige gedeelte van de „redelijke" behoeften is niet van soortgelijke urgentie. Hier kan een ruime marge bestaan tussen de verschillende lonen en tussen de bedragen, welke een zelfde arbeider ontvangt, al naar de aard van de gepresteerde arbeid, de omstandigheden van het bedrijf of de eisen van het algemeen belang.

Het spreekt vanzelf, dat een staffeling van het loon naar de aard van het verrichte werk, zowel binnen een bepaalde onderneming als binnen de maatschappij, in een bepaalde onderneming noodzakelijk is. Zo zal een volwaardig geschoolde kracht meer verdienen dan een ongeschoolde, een fijn-bankwerker meer dan een grofbankwerker, terwijl eveneens de beloning in de metaalindustrie over het geheel genomen anders zal liggen dan in de bouwnijverheid. Evenwel dient er tegen te worden gewaakt, dat de staffeling volgens de verschillende bedrijven een gevolg zou zijn van factoren, welke noch door den werknemer, noch door den werkgever zijn te beïnvloeden, zoals een toevallige verbetering van de afzetmogelijkheden van de producten van de landbouw wegens misoogst elders of wegens toevallig grotere productieorders en dus grotere vraag naar arbeiders in een bepaalde onderneming of tak van bedrijf, b.v. verbetering van de toestand in het bouwbedrijf wegens dés-

astreuze vernieling van bestaande gebouwen.

Is daarentegen de verhoogde productie een gevolg van de vergrote prestatie per arbeider, dan zou het onbilllijk zijn, wanneer de arbeiders niet zouden medegenieten van deze betere resultaten, welke door hun toedoen zijn tot stand gekomen. Het moet zelfs tot het hoofddoel der arbeiders worden gerekend de productiviteit zodanig op te voeren, dat de bedrijfsresultaten een loonsverhoging toestaan.

Het gaat immers niet aan, de lonen te fixeren op een bepaald niveau en verdere verbetering haast bij voorbaat af te snijden. Integendeel! Het streven moet erop gericht zijn de positie van de arbeiders steeds te verbeteren en een steeds stijgende volkswelvaart te bewerkstelligen.

Hier ligt het tweede argument voor een voordelige marge tussen offers en opbrengsten in de boven gegeven definitie van het economisch doel. De noodzaak, steeds te streven naar een vergroting van de volkswelvaart, stelt als eis, dat er middelen worden geschapen in het heden, waaruit de vermeerdering van de volkswelvaart in de toekomst kan worden bewerkstelligd. Deze middelen kunnen slechts ontstaan uit een voordelig saldo der huidige productie in haar geheel. Partiële voordelen kunnen wel verschuiving brengen in de beloning in de verschillende bedrijfstakken onderling, met name het loon in de ene tak boven dat in de andere (nog meer) doen stijgen, doch een algemene verhoging van de welvaart is pas mogelijk, wanneer daar tegenover geen verliezen staan of althans, wanneer het totaal der verliezen dat der winsten niet overtreft.

Op het eerste gezicht lijkt het zeer moeilijk het principe door te voeren, dat de arbeiders zullen medegenieten van de verbeterde bedrijfsresultaten. Toch is zulks zeer goed mogelijk. Er bestaan verschillende loonsystemen, waardoor dit mogelijk is. Bat'a deed het afdelingsgewijs; Emerson b.v. deed het individueel. Het is zeer goed denkbaar, dat in bepaalde bedrijven een garantieloon wordt uitgekeerd overeenkomende met het minimumloon, vermeerderd met toeslagen, afhangende van de hoeveelheid der geproduceerde goederen of van de bedrijfsresultaten, voor zover de productie per arbeider of de bedrijfsresultaten een bepaald minimum overtreffen. De laatste methode verbindt den arbeider in sterke mate aan de gang van zaken in het bedrijf.

Hoe de uitvoering in concreto zal zijn, hangt geheel af van de aard van het bedrijf; daarover zijn slechts enkele aanwijzingen te geven. Iedere ondernemer, overtuigd dat de arbeider recht heeft op een zeker deel van het eindresultaat, zal zeker een modus vinden om hem dit deel te doen toekomen.

Hierbij speelt het feit, dat het doel van de productie wederom de behoeftenbevrediging is en dat het winststreven weer de normale vorm aanneemt van stimulans om tot het bereiken van (nieuwe) combinaties te komen, een rol. Zo gauw de productieresultaten veranderen, in dit geval verbeteren, zal de ondernemer in staat zijn onder aanwending van dezelfde hoeveelheid kapitaal en door middel van hetzelfde aantal arbeiders meer goederen te produceren in hetzelfde tijdvak en dus een groter aandeel krijgen in het totale ter beschikking komende goederenpakket. De belangrijkheid van de onderneming neemt dus toe in het kader van de behoeftenbevrediging. De afzetverhoudingen ondergaan een verandering; het rendement verbetert.

(Drs. P. v. d. Zanden in „Economie").

Een oude bekende, in een ietwat nieuw gewaad, maar, wat inhoud betreft, zal deze rubriek weer veel gelijkenis hebben met haar voorgangster, welke onze trouwe lezers zich nog wel zullen herinneren.

Waarom we „Rond de Beweging" weer in onze serie rubrieken hebben ingeschakeld? Waarom we weer de aandacht wekelijks zullen vragen voor alles wat **in** en **om** onze R. K. arbeidersbeweging is gebeurd of nog te doen staat? Omdat het nu — méér dan ooit — nuttig niet alleen, maar vooral noodzakelijk is, dat we voeling houden met onze katholiek-georganiseerde werknemers; met allen, die werken met hoofd en hand en behoren tot de grote katholieke arbeidersfamilie, aangesloten bij het R. K. Werkliedenverbond.

Voeling houden met elkaar en ons op de hoogte houden of laten brengen met water leeft en gebeurt in en rond onze beweging. Nu méér dan ooit!

De redenen daarvoor zullen een ieder, die de geest van de huidige tijd verstaat, voldoende duidelijk zijn. Het kennis nemen van elkanders streven en werken, zal ongetwijfeld ook leiden tot een beter waarderen van elkanders arbeid.

***

Ditmaal beginnen we met ons nieuws „Rond de Beweging" aan een allen wèlbekend adres: Drift 8 te Utrecht, het perceel, waarin voorheen de Coöperatieve Levensverzekering Maatschappij „Concordia", de N.V. de Nederlandse Arbeidersbank en de N.V. de Centrale Volksbank gevestigd waren, welke met het R. K. Werkliedenverbond en andere vroeger aan de Drift gevestigde instellingen in het Huis van de Arbeid aan de Oudenoord te Utrecht zijn ondergebracht. Thans is de Ned. R. K. Bouwvakarbeidersbond, welke tot nog toe aan de Bemuurde Weerd W.Z. 4 te Utrecht zijn kantoor had, overgeplaatst naar Drift 8. Een feit van betekenis, omdat bondsvoorzitter W. J. Andriessen bij de inwijding en officiële ingebruikneming op Dinsdag 22 Januari j.l. verklaarde, dat „de noodzakelijkheid van verhuizing voortkwam uit gebrek aan voldoende en behoorlijke werkruimte". En terecht was hij verheugd, dat het nieuwe bondsgebouw op uitstekende wijze in de behoefte voorziet en aan de gestelde verwachtingen meer dan beantwoordt. Bij deze gelegenheid constateerde de voorzitter tevens, dat de bond de schok van de oorlog op uitnemende wijze heeft doorstaan.

De bondsadviseur, pastoor F. van Leeuwen uit Utrecht, verrichtte de inwijding van het verbouwde kantoor en richtte woorden van gelukwens tot de bond en wees er nog eens op, dat het werk van de Katholieke Arbeidersbeweging direct en indirect een apostolaat is en dat om een apostolaat uit te oefenen de zegen van God niet kan worden gemist. Bij de opbouw van de nieuwe toekomst — zo zei de adviseur — zal de confessionele organisatie, gegrondvest op het hechte fundament van de katholieke levens- en wereldbeschouwing, niet gemist kunnen worden.

Verbondssecretaris Schutte, die de gelukwensen van het Verbondsbestuur overbracht, wees op de belangrijke taak van onze beweging in de toekomst, vooral bij de voorbereiding van de maatschappelijke ideeën, welke Z. H. de Paus in „Quadragesimo Anno" heeft neergelegd. Daarom achtte hij 't dringend nodig, dat de Katholieke Arbeidersbeweging intact blijft.

Vele bonds-, districts- en plaatselijke bestuurders, die de plechtige ingebruikneming in de met bloemen versierde ruime kantoorzaal hadden bijgewoond, hebben daarna de nieuwe huisvesting van de Bouwvakarbeidersbond bezichtigd.

***

In de op Dinsdag 21 Januari te Roermond gehouden algemene vergadering van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond is als opvolger van wijlen den heer Th. Verheggen tot voorzitter gekozen ir. W. Droesen, oud-rijkslandbouwconsulent van Limburg.

***

„De R. K. Fabrieksarbeider" deelt mee, dat het hoofdbestuur van de bond aan de directie van de N.V. Meelfabriek „De Korenschoof" te Utrecht een vrije bespreking heeft aangevraagd, teneinde in onderling overleg na te gaan of zij de arbeiders tegemoet kan komen in de steeds sterker voelbare gevolgen van de sterk gewijzigde omstandigheden.

***

In „Onze Strijder", het orgaan van de R. K. Bond van Overheidspersoneel, wordt met vreugde melding gemaakt van het feit, dat het personeel van het St. Jozefziekenhuis te Heerlen zich bij „St. Paulus" heeft aangesloten. Na een inleiding van Sewalt traden 15 nieuwe leden toe en het bestuur heeft de stellige verwachting, dat degenen, die door dienst verhinderd waren, het goede voorbeeld van hun makkers zullen volgen, zodat alle leden van dat personeel, die voor het lidmaatschap in aanmerking komen, zich achter de vlag van „St. Paulus" zullen scharen. Bravo! En er staat nog meer personeel van katholieke ziekenhuizen op de nominatie bij „St. Paulus".

***

In een feestelijke bijeenkomst van de afdeling Alkmaar van „St. Paulus" is penningmeester Wit hartelijk gehuldigd ter gelegenheid van zijn vijf en twintigjarig lidmaatschap, terwijl hij bijna evenlang penningmeester was. Voorzitter Molenkamp bood hem een cadeau aan en diens vrouw, die in de hulde werd betrokken, fraaie bloemen, waarna bondssecretaris Van Seggelen, die den jubilaris om zijn accuraat beheer prees, hem het diploma van het R. K. Werkliedenverbond overhandigde.

Den zilveren jubilaris onze hartelijke gelukwensen!

***

„De Naaisters- en Kleermakerskrant" deelt mee, dat de R. K. Naaisters- en Kleermakersbond — dank zij de gevoerde propaganda — het ledenverlies van 1 April—1 October 1940 weer heeft ingehaald. Propaganda, juist nù! Door 't oude, beproefde huisbezoeken, 't praten van man tegenover man: het beste propagandamiddel.

***

„Het Rechte Spoor" herinnert eraan, dat ondanks de zware handicap van „die ouderwetse winter" 't vorig jaar toch nog 345 nieuwe leden voor „St. Raphaël" werden gewonnen. Rond 1000 candidaat-leden moeten nu nog bewerkt worden! Indien duizend der beste leden, zonder uitzondering, zonder bezwaren en „maar-en" willen, kunnen na afloop van de huidige propaganda-periode 1000 nieuwe leden aan de katholieke Spoor- en Trammannen zijn toegevoegd. Wie pakt er aan? „St. Raphaël" rukt op!

***

De Kroonactie voor het Mgr. Mutsaersoord is ten einde! Er zijn nog afdelingen, die nog wat te verrekenen hebben. De afdeling Haelen met slechts 31 leden heeft een aanslag, waarop een totaal bedrag van f 155 prijkt. Een mooi getuigenis van offervaardigheid en practisch beleefde solidariteit! In alle afdelingen zullen de kapelbusjes vóór 15 Februari worden gelicht; de opbrengst moet uiterlijk 20 Februari a.s. worden overgemaakt aan het bestuur van de H.O.V., Westerstraat 18, Utrecht.

***

„Het Hoog Ambacht", orgaan van de Ned. R. K. Textielarbeidersbond „St. Lambertus", bevat onder de titel „Het verleden spreekt" een artikel van den Hilversumsen afdelingsvoorzitter, G. Hom, waarin deze stilstaat bij het vijf en veertigjarig bestaan dezer afdeling en, na een overzicht van het wel en wee te hebben gegeven, constateert, dat een dankbaar herdenken ongetwijfeld op zijn plaats is. Waarmee we ook volkomen instemmen. Hilversum proficiat!

***

Volgens een mededeling in „De Katholieke Tabaksbewerker" herdenkt voorzitter Willem van Hout Zondag 9 Februari a.s. het feit, dat hij voor 25 jaar tot bestuurslid van de afdeling Valkenswaard werd gekozen. De afdelingssecretaris H. Ramaekers herdenkt den zilveren jubilaris, die sedert 1 December 1919 gesalarieerd bestuurder der afdeling is, op hartelijke wijze. Een hartelijk proficiat ook onzerzijds aan dezen hartstochtelijken werker en vertrouwensman van Valkenswaards leden.

***

Over de „10.000-actie" van de R. K. Bond van Handels-, Kantoor- en Winkelbedienden lezen we in „De R. K. Bediende" dat deze actie, per 1 Januari j.l. weer ingezet, zal voortduren tot 30 Januari a.s. Vanaf 1 October tot en met 31 December 1940 werden in totaal 355 nieuwe leden ingeschreven; dat is gemiddeld 118 per maand. Van 1 tot en met 11 Januari 1941 werd nog een ledenwinst van 41 bereikt. In de komende maanden wil de bond met een gemiddelde van 120 per maand vooruit. Op naar de 10.000! Wie helpt er mee?

***

Ter herdenking van het 10-jarig bestaan van het Nationaal Verbond De Jonge Werkman wordt op Zaterdag 15 Februari in de R. K. Werkliedenvereniging in Tilburg een feestelijke jaarvergadering gehouden en op Zondag 23 Februari om 8 uur een H. Mis met algemene H. Communie uit dankbaarheid in de Visitatiekapel opgedragen.

***

Beek bij Nijmegen komt nog tekort een Credo Pugno-club, een J.W. en een behoorlijk aantal lezers van de Volkskrant. Ook in Horssen — zo lezen we — moet de Volkskrant nog een beurt maken. Men steke de handen er eens uit de mouwen! Aan de slag, vrienden!

***

In het diocees Roermond zijn thans reeds 82 Piusclubs opgericht met rond 1500 deelnemers. De Piusclub is iets nieuws, een andere dan de tot voor kort gevolgde methode voor het ontwikkelingswerk. Men koestert de stille hoop, dat 't aantal clubs voor dit ontwikkelingsseizoen tot 100 zal aangroeien en het aantal deelnemers tot 2000! Welke afdelingen helpen aan de verwezenlijking daarvan mee?

In dit diocees is ook een actie-club van Credo Pugno onder handen genomen om propaganda te voeren voor 't lidmaatschap van de zuiver godsdienstige vereniging. Wil de uitvoering van dat plan slagen, dan zullen alle leden hun medewerking daaraan moeten verlenen.

QUILLARD-BRUINEMAN:
DE VERHEVEN SCHOONHEID VAN HET PRIESTERSCHAP
INGENAAID 2,90 GEBONDEN f 3,90
In dit boek wordt de verheven schoonheid van het priesterschap zo treffend en aangrijpend uiteengezet, dat de priester ons in zijn volle glorie en wondere macht, in een geheel nieuw en klaar licht, tegenstraalt. Niet minder dan 50 Franse bisschoppen hebben dit boek met klem aanbevolen, het is geprezen als een der schoonste en beste werken ooit over priesterroeping en priesterschap gepubliceerd.
WAARDIGE EN VOORNAME UITVOERING
Verkrijgbaar in de boekhandel en bij
URBIT ET ORBI - UTRECHT
GIRO 315927

„Si quis dixerit . . . ."

HET CONCILIE VAN NICEA (325)

Met de bespreking van het Concilie van Nicea in 325, de eerste algemene Kerkvergadering na het tijdperk der Apostelen zijn wij gekomen aan de radicaalste omwenteling, welke zich zowel religieus als staatkundig-religieus heeft doen gevoelen.

Drie eeuwen van wereldhervorming waren er verlopen, een tijdperk ongeveer zoals de reformatie van de 16de eeuw tot nu. Maar zien wij nu, dat de reformatie van ruim 300 jaren langzamerhand gaat liquideren, zo bereikte de religieuze hervorming aan het begin van de 4de eeuw juist haar doel: de erkenning van het christendom, de bekering van den keizer, de dogmatisering van de leer over de godheid van Christus.

Er is in de wereldgeschiedenis geen groter overwinning denkbaar dan die waaruit het Concilie van Nicea is kunnen ontstaan. Een overwinning, welke stromen bloed heeft gekost, niet aan de overwonnenen maar juist aan de overwinnaars!

Men moet de politieke en vooral godsdienstige situatie der eerste drie eeuwen na Christus in haar kernpunten kennen, wil men iets begrijpen van de historische waarde van dit concilie. Voordat dit en op deze wijze gebeuren kon, moest het gehele pantheon der Romeinse en Oosterse goden wijken voor den gekruisten Christus. En voordat dit geschiedde moest de mentaliteit van volk en keizershuis geheel worden omgekeerd; er moest een ruim duizendjarige godendienst van zijn oppersten belijder, den keizer worden beroofd en daardoor van zijn schijnbaar onwankelbaar voetstuk worden geworpen. En wie men eerst aanzag voor de verraders van het volk, de martelaren, moest men leren zien als helden. Het vooroordeel tegen het Christendom, gesteund door laster en wantrouwen, moest worden gekeerd in vertrouwen; en wat vroeger de staatsvervloeking op zich had gehaald moest eerst de staatsbescherming verkrijgen. En als men dan nog weet, dat de nieuwe leer een algehele omkeer van de zeden kwam prediken, en dat de discipline in de nieuwe leer voor een Romein en Oosterling als ongehoord was, kan het niet anders of men moet erkennen, dat de overwinning van het Christendom in de bekering van Constantijn niet een overwinning van mensen is geweest, maar een overwinning van Hem, Die gezegd heeft: „Maakt u niet bevreesd; Ik overwin de wereld".

Deze overwinning, zo tastbaar geworden in de bekering van den keizer, had een glorierijke geschiedenis. Hier hebben het volk, de philosophie en de politiek hun rol gespeeld, terwijl men in alles de zekere en leidende hand van God herkent.

Het praatje van oude heidense geschiedschrijvers, dat zo goed als alleen vrouwen en slaven de nieuwe beweging waren toegedaan, werd al aan het hof van Tiberius, Claudius en Nero gelogenstraft door de toetreding tot het christendom van voorname hofbeambten en patriciërs. Hoezeer de christenen zich ook dikwijls de vlagen van haat op de hals haalden, is het toch duidelijk, dat de invloed van het christenvolk op het heidenvolk zeer groot is geweest. De grote deugden, welke zij toonden te bezitten, de grote wondermacht ook van velen, brachten velen tot nadenken. Terwijl in het begin schimpend over de nieuwigheid werd geredeneerd, begon men zich langzamerhand voorzichtig uit te drukken, om te eindigen met sympathie of bekering. Niet altijd gebeurde die bekering in stilte, noch werd de godsdienst alleen in stilte beleden. Hoewel het heidendom nog officieel staatsgodsdienst was vervolgden vele keizers de christenen niet; en onder de vervolgers was ook nog een zeer groot verschil in de wijze van vervolging.

Een zeer grote hindernis voor de uitbreiding van het christendom was de priesterstand der heidenen. Hoewel de meesten van hen zelf niet meer geloofden in de goden voor wie zij wierook brandden en offerden, waren zij terwille van hun positie en de daaraan verbonden emolumenten beroepshalve tegen de nieuwe leer gekant en zorgden zij voor de nodige sensatie onder het volk. Het volk gelooft altijd langer aan z'n goden dan de priesters; hierop speculerend konden de priester van bovenaf 't volk nog lange tijd beïnvloeden. Nieuwe godendiensten werden ingevoerd o.a. de Mithrasdienst, de Isis-dienst en later de Sol Invictus, De Onoverwinbare Zon.

Het werd langzamerhand echter duidelijker, dat de veelheid van goden, zeker zoals die vroeger aangenomen was, niet meer houdbaar was. De Apologeten, zoals Justinus, Irenaeus, toonden voldoende de onzin van het veelgodendom aan; hun leer filtreerde vanzelfsprekend door. Zelfs liet de geleerde H. Justinus den keizer Antonius Pius (138—161) een krachtige apologie toekomen. Grote christelijke philosophen en geleerden stonden op, als Tertullianus en vooral de grote Origenes, die als christelijk philosoof de laatste resten van de heidense philosophie (het Neoplatonisme) bestreed.

Het christendom begon voor de denkende wereld philosophische waarde te krijgen. Vandaar de strijdschriften en de literaire botsingen, welke door politici en heiden-priesters uitgebuit, leidden tot allerlei keizerlijke voorschriften, welke, hoe verder men in de geschiedenis komt, blijken geven hoezeer men het christendom meer en meer als een macht gaat beschouwen. Zag men het aanvankelijk aan als een onschuldige beweging, langzamerhand werd het als gevaarlijk aangezien en ten slotte zelfs als een dreigende macht, zowel organisatief als ideëel.

Het organisatieve element in de Kerk bleek een te sterk verband, waarom dan ook sommige keizers zich meer tegen de christelijke leiders (paus, bisschoppen, priesters en schrijvers) richtten dan tegen het christenvolk. Men dacht door de organisatie te breken ook de aanhang te kunnen liquideren. Doch ook deze pogingen bleken ijdel.

De keizers hebben ondertussen zelf de liquidatie van hun eigen godentheater zien aanbreken. De vele probeersels om de godenglorie te redden mochten maar weinig baten. De goddelijke eer, welke de keizers voor zich zelf als „Zonen van Jupiter" opeisten, was eerder oorzaak, dat het volk z'n goden ging wantrouwen dan omgekeerd. Zulk soort „zonen", die elkander reeds na een jaar of enkele maanden regeren vermoordden, mekten niet veel vertrouwen in hun goddellijke „vaders". De Mithrasdienst was ook al een mislukking gebleken, de goden-moeder Cybele verloor de sympathie, behalve dan de vele mysteries welke men ter harer ere en die van andere godheden bleef vieren, dit overigens niet zozeer om de goden als wel om de mysteriën. Ten slotte probeerde men het met Jupiter als Sol invictus, een zonnedienst, welke uit Egypte was overgenomen. Diens enige rivaal of medewerker in het godenrijk bleef de oorlogsgod Mars. Maar deze bleek de Romeinen niet altijd evengoed gezind te zijn, waarvoor de geest-drijvers de christenen de schuld gaven, hetgeen de keizers wel niet geloofden, maar hun toch de gelegenheid gaf de aandacht van hun nederlagen af te leiden en hen dus tot vervolgers der christenen maakte. Doch de oorlogsgod Mars moest op de duur toch ook wijken voor den Vrede-God. Noch in Mars noch in Jupiter geloofde men op de duur, totdat keizer Diocletianus aan het bewind kwam (284—305), die zelf geen Romein van geboorte was, maar wien de oude glorie van Rome, niet onwaarschijnlijk om egoïstische redenen, zeer ter harte ging. Hij bracht de vaderlandse goden weer in ere, hetgeen in 303 een korte maar hevige christenvervolging met zich bracht.

Intussen had het christendom zich door alle moeilijkheden heen een zékere weg gebaand. Terwijl het inwendig te kampen had met schisma's en gevaarlijke theorieën, bleef Christus zorgen, dat Zijn leer ongeschonden werd overgeleverd. Als een onhoudbaar leger wrong zich het christendom door alle vervolgingen en kuiperijen heen. Het heidendom droeg lang de schijn van macht, doch toen Constantijn aan het bewind kwam bleek zelfs onder de heidenen het veelgodendom onhoudbaar; en zo men zich dan al geen christen verklaarde, leefde er toch onder de invloed van het christendom een geest, welke men theïsme noemt, hetwelk de noodzakelijkheid van één God aanvaardt.

Aldus was de geestesgesteldheid der oude wereld, toen Constantijn met zijn Labarum naar Rome trok. Dat de senaat daar onmiddellijk geneigd was op de triomfboog het opschrift toe te laten, dat Constantijn zijn zege aan den God der christenen toeschreef, is niet alleen een gevolg van diens militair overwicht. Het was een teken van de onafwendbare liquidatie van het heidendom.

J. OUWENDIJK.

HET VERLOSSENDE ANTWOORD OP KWELLENDE VRAGEN

Moderne Apologetische Encyclopedie

door

Prof. F. Otten en Prof. J. Verhaar

De grote vraagbaak voor het katholieke huisgezin. Standaardwerk
400 blz. groot formaat

Nog slechts in prachtige band
f 3.90

In de boekhandel en bij

URBI ET ORBI, ONDIEP 6, UTRECHT

Giro 315927

Onze kleurwedstrijd

NOG EVEN GEDULD

Wij moeten onze jeugdige tekenaars vriendelijk verzoeken nog wat geduld te hebben. Dat er gewerkt wordt, toont nevenstaande foto duidelijk aan. Men denke niet, dat men van deze foto een indruk krijgt van het aantal tekeningen. Wat men ziet is slechts een fractie.

Alles wordt goed bekeken. Het is alleen reeds een werk om de briefjes door te lezen die de tekeningen vergezellen. Talrijk zijn de problemen, waarmede de jury rekening moet houden. Zeker, zij, die de tekening eerst overgetrokken hebben op tekenpapier deden precies wat er gevraagd werd. Zij komen dus op de eerste plaats in aanmerking; maar wat moet men doen, als de tekening vergezeld gaat van het volgende briefje?

„Ik lig momenteel in 't ziekenhuis en kan daarom niet aan tekenpapier komen. Daarom heb ik maar zo goed en zo kwaad als dat ging, de plaat zelf gekleurd, in de hoop nog voor een klein prijsje in aanmerking te zullen komen."

Of wat moet men doen als een jeugdige tekenaar schrijft:

„Vader is werkloos en moeder met m'n kleine broertje zijn steeds ziek. U begrijpt, dat wij met 9 man geen geld over hebben voor tekenpapier en tekenpotlood. Daarom heb ik het maar op de krant gedaan in de hoop, dat u 't mooi zult vinden."

Wat moet men doen als twee kleine peuters schrijven het samen gedaan te hebben:

„Kees heeft het stalletje gekleurd en ik Maria."

Uit alles blijkt echter, dat men het fijn vond een dergelijke mooie kleurplaat te ontvangen en ze te kunnen kleuren; de vraag naar meer is aan de orde van de dag.

„Hier heeft u mijn tekening. Ik hoop natuurlijk, dat ik 'n prijs krijg, maar als ik er naast grijp, dan is 't ook goed, want ik vind het toch 'n leuk idee. Komen er nog meer van dat soort wedstrijden, ik doe vast weer mee."

Een meisje schrijft het volgende gedichtje:

„Ik ben een meisje,
En hoop op een prijsje
Mocht het niet zo zijn
Toch vind ik het kleuren fijn.
Ik heb er menig uurtje
Gezellig mee doorgebracht."

Nog even geduld! en dan maar wachten tot de naam als prijswinnaar er bij staat!

Aan de vruchten kent men de boom

Onze Centrale Reiskas

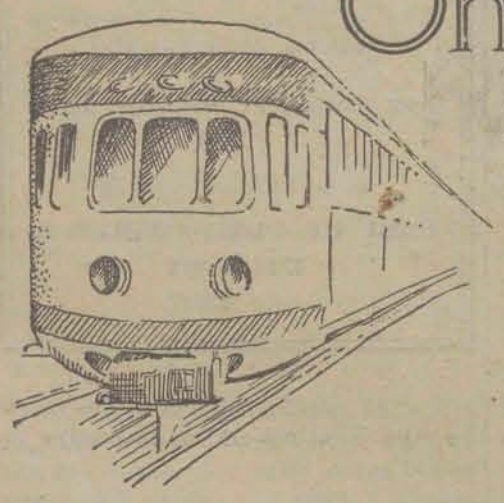

Nee, deze instelling heeft inderdaad de wind niet mee op 't ogenblik. Zij heeft dat trouwens gemeen met alle andere instellingen op het gebied van reizen, die immers in hun activiteit bijna volkomen lamgeslagen zijn.
Maar dat neemt niet weg, dat er wel plannen, grote plannen zelfs op stapel staan, die als de tijdsomstandigheden weer wat normaler zullen zijn, zo spoedig mogelijk ten uitvoer worden gelegd.

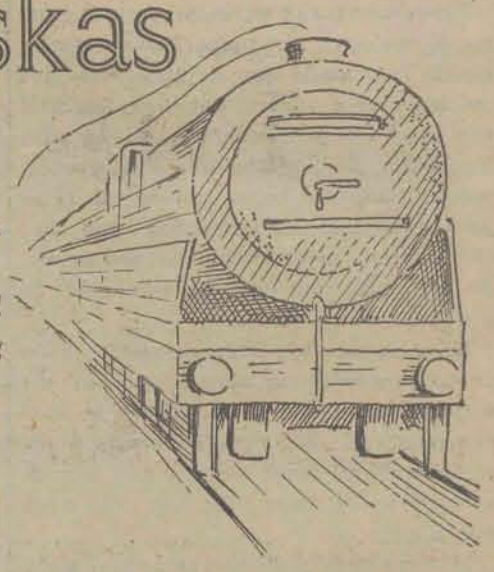

Als iemand verre reizen doet
dan kan hij veel verhalen

Ontspanning van het lichaam en ontwikkeling van de geest en omgekeerd, ziedaar een der grote voordelen, verbonden aan het met verstand en beleid en kennis van zaken georganiseerde reizen van onze arbeiders en hun huisgenoten.

Reizen verruimt de blik en het inzicht, het veredelt de smaak, het verhoogt de kennis, het is een der allerbeste leerscholen voor culturele ontwikkeling en ontspanning.

Door zich in de loop der jaren in te spannen om aan de leden van onze beweging en hun gezinnen het beste te geven, wat er op dit terrein te geven is, heeft onze Centrale Reiskas metterdaad ertoe meegewerkt, om het schone in Gods schepping toegankelijk te stellen ook voor den arbeider en zijn gezin, zodat een buitenlandse reis niet langer een privilege is gebleven voor een bepaalde top-klasse. En daarmee heeft de leiding van onze katholieke Arbeidersbeweging weer eens te meer getoond, hoezeer zij erop uit is om in feite alle belangen van den katholieken arbeider en zijn gezin te dienen.

Dat het niet bij woorden is gebleven tonen de georganiseerde reizen met de aantallen deelnemers. We kunnen over dat alles geen uitvoerig verslag geven, de beschikbare ruimte is beperkt, maar doen slechts een greep.

A. Pavaon, leider van de Centrale Reiskas

Rome en Lourdes zijn, om ons daartoe te bepalen, twee namen, die altijd, ook bij den katholieken arbeider het verlangen oproepen tot een bezoek. Maar hoe dikwijls vormden de kosten niet het financiële en dus onoverkomelijk struikelblok.

De eigen Centrale Reiskas heeft alleen reeds met haar talrijke reizen naar deze twee plaatsen vele honderden arbeiders aan zich verplicht. In 1923, 1924 en 1925 organiseerde de Reiskas een drietal reizen naar Rome met in totaal 571 deelnemers, in 1926, 1929 en 1930 werden drie reizen naar Lourdes georganiseerd met in totaal 704 deelnemers, terwijl in 1931 een grote bedevaart naar Rome trok met niet minder dan 508 deelnemers. In 1938 verzorgde de Reiskas een grote bedevaart naar Lourdes, met ruim 300 deelnemers.

Van de talrijke reizen door deze instelling georganiseerd noemen we voorts nog de reizen naar Brussel, Namen, Luik, Dinant, Rochefort, Luxemburg en Parijs. Vervolgens werden diverse uitstapjes verzorgd naar de Jeugdwerkkampen, Waalhaven, Schiphol, naar het Museum van de Arbeid, het Veiligheidsmuseum en het Rijksmuseum te Amsterdam, naar de Betuwe en naar de Bollenvelden en ten slotte stippen we nog even aan de vele werkzaamheden van deze instelling in de afgelopen jaren bij het voorbereiden van grote congressen, massa-bijeenkomsten, privé-reizen enz.

Dit jaar, in 1941, zou een massale arbeidersbedevaart naar Rome trekken bij gelegenheid van het gouden jubilé van Rerum Novarum en het tweede lustrum van Quadragesimo Anno. Daartoe was reeds enkele jaren tevoren, in samenwerking met de Centrale Volksbank, een speciaal spaarsysteem in het leven geroepen, zodat met zeer kleine bedragen, het benodigde geld voor de onkosten van de reis en eventueel het werkverzuim bijeen kon worden gebracht. Er was niet veel optimisme voor nodig om het aantal deelnemers op **minstens drieduizend** te schatten, want er werd door zeer velen gespaard, dank zij de circa 130 comité's, welke daartoe speciaal zijn opgericht.

Helaas zal men aan het heerlijke voornemen voorlopig nog geen gevolg kunnen geven, maar dit staat vast: **zo gauw als de omstandigheden het mogelijk maken, zal ook deze massale bedevaart naar de Eeuwige Stad optrekken.**

Wij verwijzen overigens naar de officiële mededeling hierover in dit nummer. Het parool voor de Rome-spaarders en -spaarsters luidt derhalve: rustig blijven doorsparen! Na regen volgt toch immers altijd weer zonneschijn!

Bij de reizen naar Rome vormde de audiëntie bij den H. Vader uiteraard steeds het hoogtepunt; bovendien werden steden als Luzern, Genua, Assisië, Florence, Venetië, Milaan enz. bezocht, zodat de deelnemers aan deze reizen inderdaad veel schoons te zien hebben gekregen.

Voor de regelmatige bedevaarten naar Lourdes wordt bovendien steeds gezorgd voor de gratis

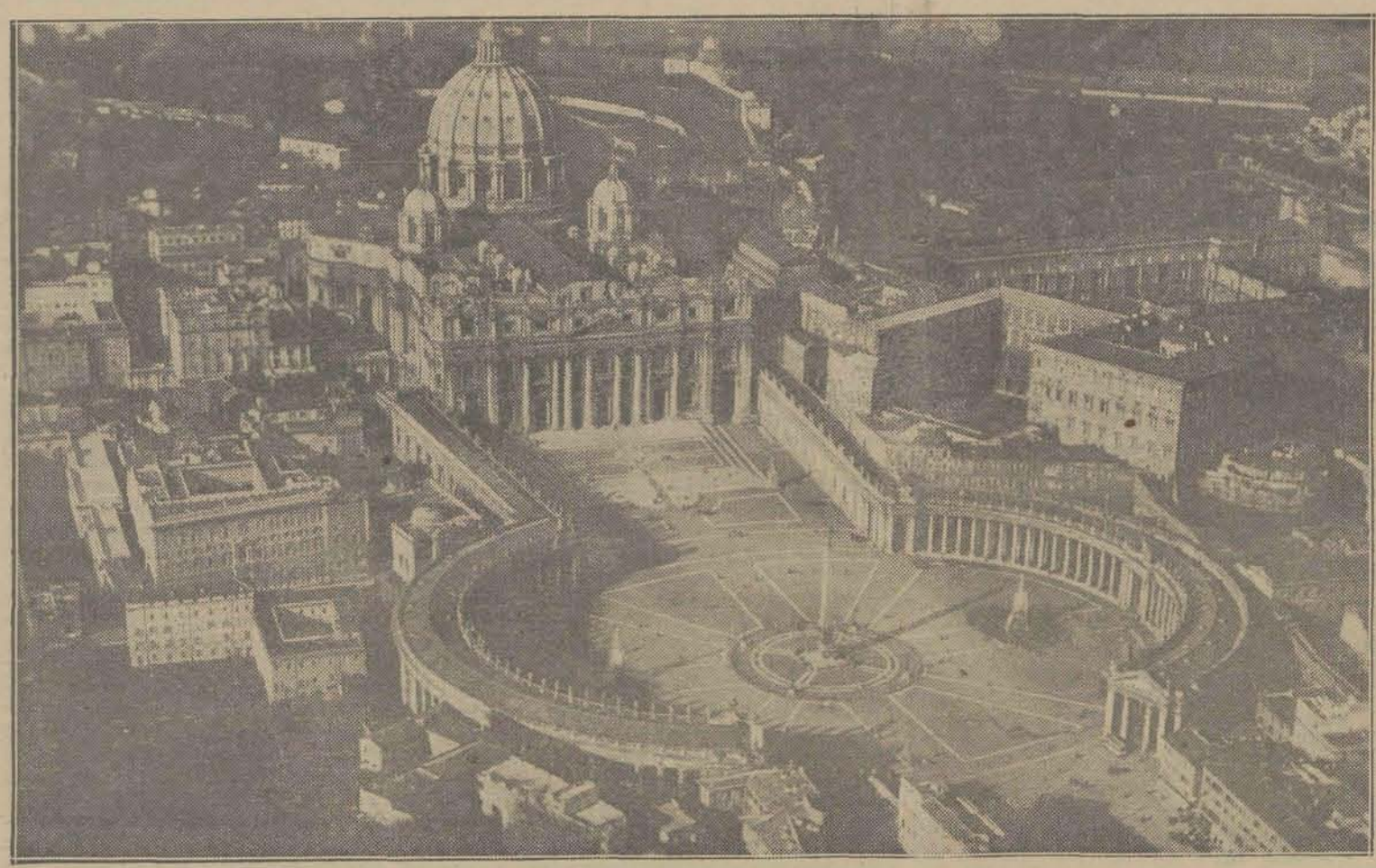

Het St. Pietersplein te Rome

De St. Pieter te Rome met het prachtige St. Pietersplein Vele honderden van onze leden hebben hier onder leiding van de Centrale Reiskas, vertoefd en bewaren aan dit bezoek de schoonste herinnering

(Officieel) Gegeven de wereldgebeurtenissen van het ogenblik, is er uiteraard geen sprake van, dat de voorgenomen grote en grootse Rome-Reis-Mei-1941 kan doorgaan.

In dit geval betekent uitstel geen afstel.

De waardige herdenking van de uitvaardiging van de roemrijke encyclieken Rerum Novarum (50 jaar) en Quadragesimo Anno (10 jaar) te Rome bij Z. H. den Paus, wordt uitgesteld tot het ogenblik, dat zulks mogelijk is.

De organisatie voor die reis blijft derhalve intact.

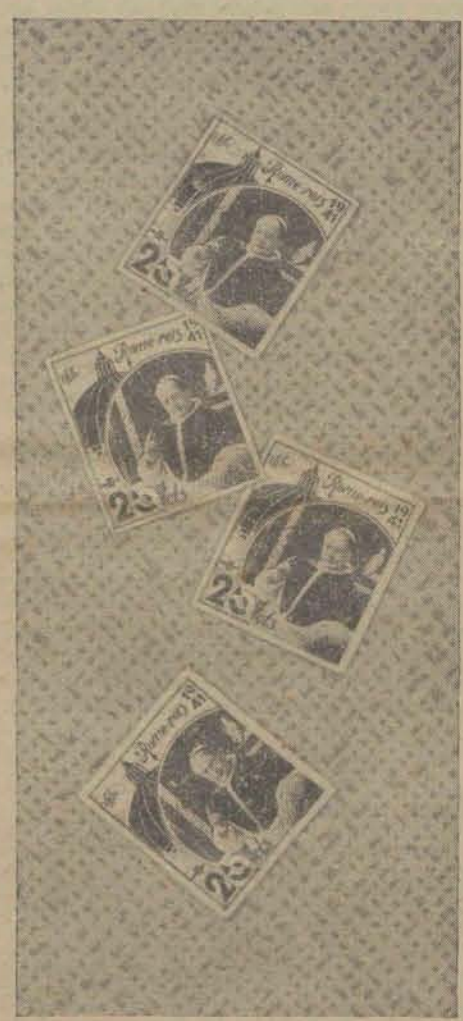

De speciale spaarzegels voor de Bedevaart naar Rome

deelneming van een aantal zieken, in samenwerking met het **Lourdes-Ziekenfonds,** dat tot doel heeft de deelneming aan door het Verbond georganiseerde bedevaarten naar Lourdes voor on- en minvermogende zieken financieel mogelijk te maken. Zo namen aan de bedevaart naar Lourdes 253 gezonde pelgrims en 88 zieken deel, waaronder vele liggende patiënten. Het spreekt vanzelf, dat een en ander aan de voorbereiding zeer hoge eisen stelt, maar de Centrale Reiskas heeft in de afgelopen jaren wel bewezen, dat de reis-technische verzorging van welke tocht of bedevaart ook, steeds bij haar in beproefde handen is.

Een fraaie geste!

Vriend Pordon, de leider van onze Centrale Reiskas, met wien wij een praatje maakten, toen we deze pagina moesten verzorgen, vertelde ons in dit verband nog een prachtig staaltje van offervaardigheid en gemeenschapszin, dat overigens ook aantoont, dat bij de eerste de beste gelegenheid, ook de internationale reizen weer volop de aandacht van de Reiskas zullen hebben.

In de onlangs gehouden algemene vergadering van het **Centraal Ziekenfonds van de Bossche Diocesane Werkliedenbond** werd besloten de contributie per gezin en per week met 1 cent te verhogen, om daardoor het aantal zieken, dat telkenjare de bedevaart naar het Genadeoord meemaakt, zo hoog mogelijk te kunnen opvoeren. Door dit besluit zal jaarlijks ruim f 4000 aan het Lourdes-Ziekenfonds (weer een eigen instelling!) worden afgedragen! Voorwaar een prachtig besluit, dat wij hier des te liever memoreren, omdat daardoor — volgens verzekering van den penningmeester van genoemd ziekenfonds — geen verlies van verzekerden te boeken valt. Mogen de andere Centrale Ziekenfondsen in onze Beweging dit mooie voorbeeld volgen!

Nog 'n enkel woord over de organisatie van dit instituut zelf. In 1937 wendde het Verbondsbestuur zich tot het Hoogwaardig Episcopaat met het verzoek aan het Verbond de gelegenheid te geven „officieel erkende" bedevaarten te organiseren, op welk verzoek gunstig werd beschikt. Zodoende kon in 1938 de eerste „officiële" Verbondsbedevaart naar Lourdes worden georganiseerd, waarvan wij boven reeds gewag maakten.

In verband met de nieuwere taak aan de Centrale Reiskas toegedacht een taak die in betekenis zal toenemen, naarmate ook onze arbeiders meer en meer in het genot van vacantie zullen worden gesteld, achtte het Verbondsbestuur reeds enkele jaren geleden de betrekkelijk simpele organisatie van dit instituut — die overigens aan de tot dan toe georganiseerde reizen geen afbreuk had gedaan! — niet meer voldoende. Teneinde voorts de bonden en instellingen meer in de organisatie en het werk van de Centrale Reiskas te betrekken, werd een daarop aansluitend reglement van de Reiskas vastgesteld, terwijl in 1939 de heer A. C. Pordon als directeur aan deze instelling werd verbonden.

En wat zijn nu de verdere plannen, zo vroegen wij aan den heer Pordon?

Hij merkte op, dat ook het reizen in eigen land nog veel meer onder onze mensen gestimuleerd moet worden, zowel naar plaatsen, die om historische of andere redenen een bezoek waard zijn, alsook naar die streken in ons vaderland, die uit cultureel oogpunt, vanwege hun folklore, hun natuurschoon, hun betekenis als industrie-centrum enz. een bezoek waard zijn. Er liggen reeds verschillende plannen gereed, zo verzekerde ons de heer Pordon, maar daarover moet u binnenkort maar eens schrijven, als we aan de uitvoering toe zijn. En daar we toch al zoveel ruimte in beslag genomen hebben, breken we onze wekelijkse revue hier dus maar af, in de gedachte, dat wij door deze sector van het veelzijdige arbeidsveld van onze Beweging nog eens te hebben belicht, daardoor tevens hebben aangetoond, hoe onze Beweging reeds jaren lang ook in dit opzicht veel, vruchtbaar en dankbaar werk heeft verricht en in de nabije toekomst ongetwijfeld nog zal verrichten.

L. B.

Zegening van de zieken-te-lourdes

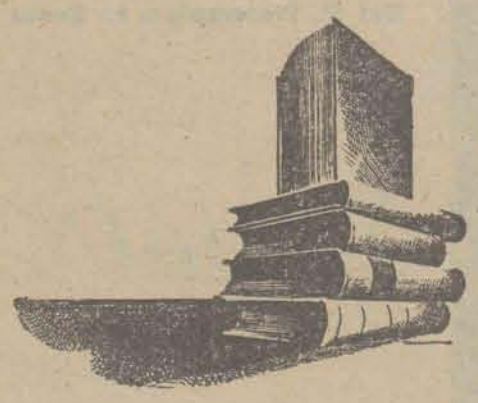

Letterkundige monumenten

III

DRIE GESCHIEDSCHRIJVERS

Wat zou een beschaving zijn zonder historie? Een cultuur steunt op wat de voorgangers verwierven. En dat wordt bewaard in de overlevering en in geschriften.

De overlevering kan zwakker worden, geschriften blijven bestaan, althans als zij niet noodlottig te loor gaan.

Zeer verdienstelijk zijn daarom de geschiedschrijvers die ons de bronnen der cultuur doen kennen. Voorzeker geven grote dichtwerken daartoe uitstekende aanknopingspunten, maar zij zijn allereerst van litteraire waarde. En die waarde kunnen we niet altijd aan het werk van geschiedschrijvers toekennen, dat somtijds uitmunt door taaiheid en dorre, zakelijke stijl.

De geschriften der drie grote geschiedschrijvers uit de Oudheid waarvan wij nu gaan vertellen, hebben dit eigenaardige, dat zij eigenlijk bedoelden litteraire werken te zijn, en geenszins allereerst geschiedkundige betekenis wilden hebben. Evenals bij de Odyssee en Aeneis kozen de schrijvers zich nationale onderwerpen. En zoals voor de hand ligt, was de eigentijdse en daaraan vlak voorafgaande, benevens de nationale historie een dankbaar object. Naast hun litteraire waarden, die onmiskenbaar zijn, leverden zij derhalve ook zeer op prijs gestelde geschiedkundige gegevens.

Wij beginnen dan met den „vader der geschiedenis", **Herodotus,** die zijn verzameld werk geen naam gaf. Als voorbeeld voor alle geschiedschrijvers mag hij gelden. Alles onderzocht hij persoonlijk en ging de feiten critisch na.

Van zijn grote, in die tijd langdurige en moeizame reizen bracht hij veel kennis mee en hij vertelt ons zaken, die we elders tevergeefs zoeken. Gehele brokstukken der oude geschiedenis berusten op zijn gegevens.

Geboren als hij was in Halicarnassus in de westrand van Klein-Azië (Ionië) bezigde hij het wèl-klinkende Ionische Grieks, waarin hij de oorlogen der Grieken tegen de Perzen beschreef en opsmukte, soms van dramatische effecten voorzag en doorweefde met „korte verhalen", in één woord een zeer prettig te lezen geschiedverhaal, in een litterair schone vorm. Het is boeiend en onderhoudend, hoewel hij voor onze moderne begrippen over détails soms wel ver uitweidt. Hij leefde omtrent 484—425 voor Christus.

Van ander aard was het werk van **Thucydides,** uit Attica afkomstig, dat is het schiereiland waarop het tegenwoordige Athene ligt. Hij maakte de Peloponnesische oorlogen, tussen Athene en Sparta (de huidige Peloponnesus) in actieve dienst mee en vond daarin het onderwerp voor zijn werk. Zijn krachtige proza is gedrongen, eenvoudig en sober en biedt geen droge journalistenkost, maar steeds geeft hij rijke commentaar op de gebeurtenissen vanuit eigen gezichtspunt. De personen die in zijn werk optreden, laat hij prachtige redevoeringen houden, reden waarom men vermoedt dat die zo in des schrijvers brein zijn ontstaan, hoewel de grondgedachten vermoedelijk echt zijn en niet gefantaseerd. Zijn werk is een voorbeeld van de sobere schoonheid van het proza, dat in het oude Attica een hoge graad van volmaaktheid zou bereiken. De feiten heeft hij niet zo opgesmukt en omweven met bijkomstigheden als Herodotus deed, maar duidelijker en scherper omlijnd.

Deze geschiedschrijver leefde van 460—399 voor Christus en bracht zijn levensjaren boven de 36 in ballingschap door.

De derde, die het gezelschap vol maakt, is **Xenophon.** Zijn voornaamste werken zijn de A n à b a s i s en de H e l l è n i k a.

Xenophon is een militair en dat blijkt wel uit zijn stijl; die is heel wat minder mooi dan van zijn beide voorgangers, van wien hij vooral den laatste tot voorbeeld koos. Hier en daar wordt hij wat eentonig, maar voor de cultuur en de staatsinrichting, de verhouding van den mens tot de staat in de oude Griekse maatschappij, is zijn werk van allervoornaamste betekenis.

Hij had, hoewel uit Attica afkomstig, een sterke voorliefde voor de Spartanen, waarmee zijn land van afkomst juist een reeks oorlogen had voleind. Zijn Anàbasis beschrijft de tocht van 10.000 Griekse soldaten die in dienst van Cyrus den Jongere tegen Artaxerxes (beiden Perzische koningen) mee optrokken. Na de slag bij Cunaxa in 401 vóór Chr. begon hij de terugtocht, vol gevaren en moeilijkheden en het grootste deel van het boek is daaraan gewijd. Derhalve moest zijn boek Anàbasis (de tocht erheen) feitelijk Katàbasis (de terugtocht) heten. Dwars door Syrië en Klein-Azië, door honger en kou en blootgesteld aan talrijke aanvallen van een vijandige bevolking, bereikt het leger de Zwarte Zee en slaakt eendrachtig de uitroep: „Thalatta, thalatta!! („De zee, de zee!!"). Voor een zeevarend volk als de Grieken altijd waren en nog zijn, was het zien der zee een bevrijding, het gaf een gevoel van vertrouwdheid. Met het leger vecht hij daarna in huurdienst in Thracië en later voor Sparta tegen Perzië.

Zijn tweede grote werk is Hellènika, waarin hij de Griekse geschiedenis aaneengesloten verhaalt van 411—362 voor Chr. Zijn grote nauwkeurigheid valt te controleren uit tal van andere gegevens en voor het geschiedónderzoek is dit werk van grote waarde.

Bij de Romeinen vinden we navolgers van de drie in Sallustius, Livius, Tacitus, Caesar en anderen, doch hun werk is litterair van heel wat minder waarde, hoewel de Romeinse geest van straffe organisatie meer orde schept in de behandeling der onderwerpen.

Als monumenten van litteratuur in haar prille stadium — de verschillende vormen waren nog niet gescheiden en de kunst was nog niet een apart domein — mogen we de werken dezer drie Grieken steeds in ere houden en ons hun namen herinneren.

TONEEL:

Het idealisme wint

Sinds jaar en dag hebben wij, schrijvend over het hedendaags toneel, gewezen op dat ene feit: het ontbreekt het toneel thans aan de nodige innerlijke kracht; ons toneel is niet geworteld in de altijd nog christelijke gedachtenwereld van ons volk. Wij bedoelen dan het beroepstoneel, dat — niemand zal het ontkennen - - artistiek veel hoger staat dan het werk der leken, maar wat vermag artisticiteit alléén? Integendeel, we hebben dit merkwaardige gezien, dat, waar het beroepstoneel geen enthousiaste belangstelling kon verwerven, het artistiek zoveel zwakkere lekentoneel dit wél kon. We behoeven b.v. maar te herinneren aan het eeuwgetij van Sint Willibrord toen op zeer veel plaatsen verscheidene spelen een grote toeloop kregen. Waarom? Omdat deze spelen de uiting waren en de vertolking van wat in het hart van het volk leefde.

Ons beroepstoneel, dat van de lekenbeweging niets geleerd heeft, bleef vasthouden aan het buitenlandse repertoire, dat weliswaar verschillende goede stukken bracht, maar intussen bleven wij verstoken van een toneelrepertoire, waarin de Nederlandse volksziel sprak. En het heette: er waren hier geen geschikte schrijvers. Toen kwam de gemeente Amsterdam met haar toneelprijsvraag, waarvoor een honderd zeventigtal inzendingen binnenkwamen. Een mededeling van de jury, dat daar veel spelen bij waren, die op eer behoorlijk peil stonden, heeft algemene voldoening gewekt. Maar is dat nu zo merkwaardig? Wanneer de hoofdstad van het land een goed toneelspel vraagt, zal iedere ernstige schrijver weten: dat moet een stuk worden met een geestelijk sterke inhoud. Zoals alle echte Nederlandse kunst een geestelijk sterke inhoud heeft.

Het eind is geweest, dat Dick Ouwendijk in Voorburg de prijs in de wacht sleepte met zijn stuk „De weg is beter dan de herberg", een succes, waarvoor hij door één van de bijna tweehonderd meedingers werd gefeliciteerd. Maar dat is bijzaak.

Wij krijgen nog wel gelegenheid dit spel nader te bespreken, genoeg zij thans dat de jury er in haar rapport geen twijfel aan liet bestaan dat het stuk er een is van grote geestelijke waarde Het confronteert de hedendaagse huwelijksbeleving met de christelijke moraal en de katholieke Dick Ouwendijk — broer van den Herstelmedewerker J J. Ouwendijk die ook het mooie boek „Joseph, vader van Jesus schreef" - staat er ons borg voor, dat het stuk geestelijk verantwoord is.

Dick Ouwendijk heeft het waarlijk niet gemakkelijk gehad om zijn succes te behalen. Hij maakte een gedegen studie van de grote toneelwerken der wereldliteratuur en daarnaast schreef hij zelf spelen, die echter werden genegeerd. Overtuigd dat hij met zijn schrijversarbeid een apostolaat moest vervullen — er zijn nog idealisten! — schreef hij stukken die er op gericht waren het publiek de ogen te openen voor de christelijke levensbeschouwing, maar hij trachtte dit te doen door afschrik te wekken, doordat hij de noodlottige gevolgen van de ontkenning der christelijke moraal op de voorgrond schoof. Aldus ontstonden spelen als „De ongeborene". „Thersitis" en „Het gezin Vautier".

Daarop heeft Ouwendijk de zaak omgedraaid en liet hij zien wat er te bereiken valt als de geestelijke mens positief zijn goedheid en kracht gaat bewijzen. En weer kwam een drietal stukken onder zijn pen vandaan, namelijk „Een rechtschapen mens", „Emma Psichal" en „De weg is beter dan de herberg", welk laatste nu bekroond is.

In het tijdschrift „De Toneelrevue" heeft Dick Ouwendijk gezegd er van overtuigd te zijn, dat de vernieuwing van het theater moet voortkomen uit het samengaan van een rijke innerlijkheid en een gave dramatische vorm, dat het toneel aan de gevalletjes en de geschiedenissen van in wezen onbetekenende persoontjes ten onder zou gaan. Het toneel — zegt hij — kan slechts leven, wanneer het de verbeelding is van „den mens", wanneer het figuren op de planken brengt van waarlijk grote allure.

Dit is ons uit het hart gegrepen, wij hebben nooit anders dan hierop gewezen. Het toneel moet de plaats zijn waar wij de dragers van grote, sterkende ideeën ontmoeten. Een vernuftige intrige is een kwestie van vorm, dat is dus in zoverre bijzaak, dat de inhoud de eerste rechten heeft. Die inhoud is ons geestelijk voedsel; de technische vaardigheid van den schrijver moet zorgen, dat dit voedsel goed wordt geserveerd. AD BEVERS.

Bij de bron

Beste X,

Niet voor die het allemaal al weten, maar voor jou, eenvoudige arbeider die toch ook je leven zo rijk en schoon mogelijk wilt leven, ga ik hier in alle eenvoud een boom opzetten over — . . . ? . . . —, wel over kunst en alles wat daar zoal mee samenhangt. Ik weet wel, je hebt daar zelf ook al eens aan gedokterd, maar je werd een beetje kopschuw van de stadhuiswoorden en lastige redeneringen. En als dan een veelbesproken onderwerp als kunst — en cultuur! — weer eens aan de orde kwam, ging jij bescheiden een straatje om met als uitvlucht: ik heb van die zaken zozeer geen verstand.

Alsof je er met „verstand" alleen komen kunt! . . . Je hoeft van de keuken zozeer geen „verstand" te hebben om toch behoefte te gevoelen aan eten; dat geldt ook voor alles wat verstaan wordt onder kunst. Want al ben je daar jezelf niet van bewust, aan kunst heb je behoefte, omdat het voedsel is voor je geestelijk leven.

Leef je zonder kunst? Is het je voldoende als je huis je enkel onderdak, niets méér, geeft, of sier je de muren met een schilderijtje, de schouw met een pulletje? Lees je nooit een boek, al is 't maar het feuilleton in de krant, hoor je niet graag een stuk muziek — laat het dan een mopje muziek zijn —? Misschien niet aan alles, maar toch wel aan het een of ander heb je behoefte, al is het dan ook niet altijd.

Je zou van dit soort zaken geen „verstand" hebben? Maar je hebt toch wel een niet omver te praten voorkeur voor bepaalde boeken, voor een zeker soort muziek. Kijk, daar heb je nu al iets meer dan b e h o e f t e alleen; daar spreekt het o o r d e e l reeds een woordje mee.

Van oordelen gesproken, laat 's Zondags mijnheer pastoor maar preken, met wát hij leert zijn we het wel eens, maar als we na de Mis „onder ons" zijn, zullen we wel oordelen of het een mooie of een saaie preek was. En je wilt voor de variatie ook wel eens graag een missiepater horen „donderen". Want het spreekwoord zegt immers: verandering van spijs doet eten. Tussen twee haakjes, vriend, dat geldt ook voor jouw vastgeroeste smaak voor een bepaald soort boeken: neem eens iets anders.

Een mooie of een saaie preek . . . De wáárheid die in die preek geleerd wordt, dat is dus in beginsel de i n h o u d van de preek, komt niet voor critiek in aanmerking, we spreken een oordeel uit over de v o r m, dat is over de manier waarop de dingen gezegd worden. En ook preken kunnen kunstwerken zijn, want er bestaat immer de kunst der welsprekendheid.

Je doet dus wel degelijk min of meer aan kunst, je bent zelfs, als is het dan maar alleen voor je eigen en desnoods nog voor moeder de vrouw, kunstcriticus en als zodanig heb je te maken met hét grote vraagstuk — ik had bijna geschreven: probleem —: inhoud en vorm. Bij dat vraagstuk kom je bij kunst steeds terecht.

Het gebied der kunst, beste kerel, is zo groot als het leven zelf. Maar dan moet je bij kunst niet uitsluitend denken aan beroemde museumstukken en zo. Die dingen behoren tot de s c h o n e k u n s t e n, maar we kennen ook nog de n u t t i g e of a m b a c h t e l i j k e k u n s t e n. Een paar schoenen maken is een kunst (die ik niet machtig ben), doch die worden voornamelijk voor het nut gemaakt, ofschoon je er ook mee pronken kunt maar dat is enkel een prettige bijzaak. De nuttige of ambachtelijke kunsten worden beoefend terwille van het stoffelijke leven, uit behoefte en verstandelijke overweging.

En wat nu de s c h o n e k u n s t e n betreft zou ik je de mooie legende willen vertellen, van Adam, die, verdreven uit het Paradijs, verblijd werd met de geboorte van Kain, het rampzalige kind, dat hij toch moet hebben liefgehad. Volgens die legende dan timmerde Adam een wieg, dat was ambachtelijke kunst, want die wieg was nodig. Maar toen het verstand van Adam tevreden was, begon zijn gevoel te spreken. En hij sneed een mooie bloem in het wiegje, een bloem zonder welke de wieg practisch genoeg en geheel compleet was geweest. Maar het was de liefde die hem dreef, zoals de liefde de drijfveer is van alle schone kunsten, hetzij liefde tot God, onzen evenmens of onszelf, hetzij dat de kunstenaar verliefd is op de schoonheid der dingen zelf. Maar de liefde moet het levenwekkend beginsel zijn en daarom moeten we met ons hart de schone kunst trachten te benaderen.

THEO RETICUS.

Jan van Eyck

In onze vorige week beëindigde beschouwing over de schilderkunst van Jan van Eyck hebben wij de nadruk laten vallen op het feit, dat deze kunst zo sterk kon bloeien en de innerlijke kracht bezat om het bovennatuurlijke en natuurlijke tot een harmonische eenheid te verbinden, omdat deze kunst geworteld was in de christelijke beschaving van die dagen. Het is wellicht van belang nu eens een andere stem te doen klinken, die eenzelfde geluid laat horen. Welnu, voor het katholieke Tilburgse Studentencorps „Sint Olof" sprak vorige week pastoor Jean Adams uit Nunhem (L.) over schilderkunst, waarbij hij uitging van de kunst van Van Eyck. Wij halen het volgende uit zijn lezing aan:

„Door al het geschapene zingt een Goddelijk Lied en het is de taak van de kunst dit lied zo volledig mogelijk uit te zingen. Zo niet, dan beantwoordt die kunst niet meer aan haar taak. Het komt in eerste instantie neer op onze cultuur, want de kunst is de bloem der cultuur.

Pastoor Adams herinnerde dan aan het tekort aan christelijke beschaving en gemeenschapsleven (wij schreven, dat een eeuw nà Van Eyk door de Hervorming de gemeenschap in individuen werd versplinterd) en hij wees er op, dat we van de liberalistische levensopvatting af moeten en weer terug naar de katholieke gemeenschap.

„Wij staan als vreemdelingen tegenover de katholieke kunst, omdat het ons ontbreekt aan waarachtige katholieke cultuur. Als een voorbeeld van waarachtige katholieke kunst noemde spreker het „Lam Gods" van de gebroeders van Eijck, dat een glorieuze uitbeelding geeft van het katholieke „zielelandschap". Wil zich een waarachtige katholieke kunst vormen, dan dient er een katholieke cultuur te zijn. Het is ons aller plicht in ons zelf die katholieke cultuur op te bouwen.

Wij schreven ook over de „primitieve" schilderkunst uit die dagen, waaronder wel verstaan wordt de statigheid (ontbreken van realisme) der figuren en wij grondden dit op de bewuste wil van de kunstenaars om het geestelijke zo waardig mogelijk voor te stellen. De schilderkunst staat hierin niet alleen, men vindt dit verschijnsel ook in de middeleeuwse letterkunde. Schrijvende over de middeleeuwse toneelspelen, de Bliscappen, merkte de T i j d Zondag op: „Het is opvallend hoe de Bliscappen geheel in een bewuste kunsttaal zijn geschreven en hoe de dichter het volksrealisme vermijdt ten gunste van een ‚waardige" of „deftige" voorstelling der gebeurtenissen."

ONS HUISHOUDEN

Het vlees minder mooi

Het is niet prettig als de kwaliteit van het vlees niet zo goed is als we ze verwacht hadden of als we ze gewoon zijn.

Nu er weinig vlees is hebben we echter maar aan te nemen wat geboden wordt en staan we voor de taak, er tóch iets goeds van te maken.

Dat is niet voor ieder even eenvoudig, maar heeft juist daarom zijn goede zin. Roeien met de stroom mee en schrijven met een goeie pen is geen kunst, al zijn er ook die zelfs dàt niet kunnen, doch in moeilijke omstandigheden komen alleen de flinken goed vooruit. Voor de nog niet volleerden, maar overigens goed willenden is er dan echter juist de mooie kans, hun krachten te stalen, hun verstand te scherpen en kostbare ervaring op te doen.

Als vlees taai op tafel komt, kan dat een gevolg zijn van de voedingstoestand of de ouderdom van het dier waarvan het afkomstig is, maar ook soms van de bereiding; mals vlees kan soms toch nog een taaie biefstuk worden.

Spieren, vlees zoals we zeggen, bestaat uit een grote massa langere of kortere, meer dunne draden, die met een taaie zelfstandigheid, bindweefsel genoemd, soepel aan elkaar gehecht zijn. De draden zelf worden gevormd, door lange, nauwe zakjes, waarvan de wanden ook uit bindweefsel bestaan. De zakjes zijn gevuld met de rode spiervezels, met bloed en andere lichaamsvochten en de daarin opgeloste zouten en enig vet. De uiteinden der zakjes bestaan alleen uit bindweefsel. Van alle zakjes waaruit de spier bestaat te samen vergroeit het bindweefsel tot één sterke massa, die aan de beenderen vastgehecht is. Deze uiteinden der spieren heten pezen.

Bij jonge dieren is het bindweefsel dun; zijn ze goed gevoed dan bevindt zich veel spiervezel in de zakjes en zijn deze strak gespannen; zulk vlees is mals. Slecht gevoede, magere dieren hebben naar verhouding veel meer bindweefsel dan spiervezel en zijn ze daarbij oud, dan wordt het vlees ongetwijfeld taai zijn.

De vertering van dit laatste is in rauwe toestand niet gemakkelijk, zelfs gekookt en gebraden dikwijls nog onvoldoende. De zaak komt echter in orde, wanneer we die verhouding nog ongunstiger en zal tijdens het koken of stoven wat azijn aan het water of de jus toevoegen of, wanneer we het vlees rauw een paar dagen in azijn leggen of half azijn, half water. De azijn lost het bindweefsel min of meer op, zodat de vertering goed verloopt en de voedingswaarde van het vlees behouden blijft. Wanneer het vlees in kleine stukjes verdeeld wordt, bijv. door hâché of gehakt, zal de werking van de azijn beter tot haar recht komen.

Bij bereiding wordt het vlees taai, wanneer we het lang matig hard laten braden; het vet verdwijnt er dan uit (wat wel lekkere jus geeft) zodat het vlees inkrimpt, zoals we zeggen, en er naar verhouding veel bindweefsel overblijft. Bij het braden behoort men daarom eerst te zorgen voor gloeiend heet vet, waarin het vlees om en om gewenteld wordt en bedropen, zodat de buitenkant als het ware dichtschroeit en een bruin korstje gevormd wordt, dat verdere uittreding van vet belemmert. Eerst dan gaat men op minder fel vuur over tot verder gaar braden of stoven.

Wie met bovenstaande rekening houdt, kan ook in gewone tijden van de goedkopere vleessoorten smakelijke spijzen bereiden, ook van organen als nieren en hart.

WILMA MÜNCH.

WAT GIJ MOET WETEN
Hygiënisch verpakt en bereid keukenzout zult U prefereren. Koopt daarom Jozo of Nezo

Heiligen-kalender

Reeds in 1603 stichtte Sasbold Vosmeer een broederschap ter ere van S. Bonifacius, welke broederschap tot doel had de Heiligen heel in het bizonder de Nederlandse Heiligen te vereren. Nu wij alom met veel succes worden aangespoord in alle opzichten Nederlander te zijn, ons als ware Nederlanders te gedragen en de grote mannen, wier wieg op onze bodem stond, dankbaar te gedenken, gaan de gedachten van ons, katholieken, allereerst naar de vele Heiligen, die hier de beschaving brachten of hier geboren werden. Het doel, dat de apostolische vicaris der Hollandse Missie meer dan drie eeuwen geleden beoogde, kan nu verwezenlijkt worden, mits wij de vele Nederlandse Heiligen eerst kennen. Maar hieraan ontbreekt nog wel wat. Alle Nederlanders kennen wel S. Willibrord, S. Bonifacius, de Martelaren van Gorcum en S. Petrus Canisius, de katholieken weten wel, dat S. Servatius en S. Lambertus hier het geloof gepredikt hebben, S. Liduina in Schiedam geboren is, geleden heeft en gestorven is, maar hiermee houdt de kennis van velen dan ook op.

Daarom is het zeer toe te juichen, dat het Genootschap „St. Joseph" in zijn wandkalender 1941 de Heiligen en Zaligen der Nederlanden vermeldt, dus ook van België en van die streken, die eens de Nederlanden uitmaakten. Het is een eerste en verdienstelijke poging, al is het werk niet volmaakt, wat dr. H. J. M. Hofstee, de samensteller, bij voorbaat toegeeft in een circulaire, waarin hij om aanvullingen en verbeteringen vraagt. Hopen wij die elders te publiceren, hier herinneren wij slechts aan de vele Nederlandse Dienaren en Dienaressen Gods, die wij vooral vereren moeten, juist omdat zij Nederlanders zijn als wij.

1 Januari begint het jaar al met den H. Alberon van Leuven, prins-bisschop van Luik, die in 1128 overleden is. Maar wie heeft in Noord-Nederland ooit van hem gehoord? De herinnering aan Claudius Civilis en Julius Caesar is gebleven, maar als u de namen van enige heilige bisschoppen van Utrecht gevraagd worden, dan staat u mischien met een mond vol tanden, omdat u alleen S. Willibrord weet te noemen. Dat moest een katholiek in onze tijd van volksontwikkeling toch niet kunnen overkomen. Ziehier dan een onvolledig lijstje van Utrechtse bisschoppen, die als Heiligen in de Kerk vereerd worden (tusen haakjes geven wij de feestdag):

S. Vedastus of S. Vaast (6 Febr.), die als bisschop van Utrecht en Kamerijk genoemd wordt en in 540 overleden is.

S. Gregorius III (25 Aug.). Hij was abt en bestuurder van het bisdom. Overleden in 775.

S. Frederik (18 Juli), overleden in 838.

S. Radboud (29 Nov.), in 917 te Ootmarsum overleden.

S. Ansfried (3 Mei), die in 1010 te Amersfoort stierf.

S. Bernulfus (19 Juli), in 1054 overleden. Hij is ook pastoor te Oosterbeek geweest.

Onder de bescherming van S. Willibrord en die mannen staat ons Huis van de Arbeid dus wel veilig op Oudenoord, zolang wij hun levenswandel trachten na te volgen.

Komt Utrecht flink voor de dag met zijn Heiligen, het oude Tricht niet minder. Maar hier is het geloof ook reeds in de derde eeuw geprekt door S. Martinus (21 Juni), die als velen zijner opvolgers tevens bisschop van Tongeren was. Zijn sterfjaar is 276. Ruim een eeuw later (384) stierf S. Servaas (13 Mei), met S. Lambertus (17 Sept.) de meest bekende bisschop. Deze laatste was tevens bisschop van Luik. Tot de vijfde eeuw behoren de volgende bisschoppen van Maastricht: S. Sulpicius (17 Jan.), S. Falco (20 Febr.), S. Ursunicus (1 Oct.), S. Candidus (1 Dec.) en S. Resignatus (1 Dec.). Na hen volgen S. Dominilianus (7 Mei), S. Monulfus (16 Juli), S. Perpetuus (4 Nov.), S. Remaclus (3 Sept), S. Theodardus (10 Sept.), S. Eregisius (24 Oct). en ten slotte S. Amandus (6 Febr.), die beroemd is als de apostel der Franken.

Dat zijn er dus aardig wat. Limburg kan men trouwens de Provincie der Heiligen noemen en de abdijen van St. Odiliënberg en Susteren de voornaamste bakermatten. Uit eerstgenoemde abdij stammen o.a. S. Wiro (8 Mei), die bisschop van Roermond werd, S. Hunger (22 Dec.), in 866 als bisschop van Utrecht overleden en S. Otger (10 Sept.), die als diaken te Oldenzaal werkte en in 713 stierf. Te Susteren streefden naar de volmaaktheid S. Vastradis (21 Juli), moeder van den reeds genoemden Utrechtsen bisschop Gregorius, de drie kloosterzusters Benedicta, Caecilia en Relindis, die in de tiende eeuw leefden en hun feestdag op 17 Aug. hebben, S. Amelberga (21 Nov.), abdis der vrowenabdij, S. Alberik I (14 Nov.), die het tot bisschop van Utrecht bracht en S. Zwentibold (13 Aug.) die vorst van Susteren genoemd wordt. Herinneren wij ons verder S. Norbertus van Gennep (6 Juni), stichter van de Orde der Premonstratensers, wiens feestdag in de Kerk gevierd wordt, S. Gerlach, den bekenden kluizenaar van Houthem-S. Gerlach, naar hem genoemd (5 Jan.), en den Eerbiedw. Ailbert (19 Sept.), stichter der vermaarde abdij van Rolduc.

Maar de noordelijke provincies, die vóór de zestiende eeuw zo vele bloeiende abdijen en kloosters hadden, mogen ook op verscheidene Heiligen roemen, die, helaas, vaak niet veel meer dan plaatselijke bekendheid hebben. S. Ludger (26 Maart) werkte in de Groninger Ommelanden en was bisschop van Munster, S. Evermarus, een Fries edelman (1 Mei, de Zalige Jarich, abt der Premonstratenser abdij Mariëngaarde in Friesland (22 Juni), de Zalige Ulbold, Cistercienser te Bolsward (26 Jan. S. Hatebrand, abt te Appingedam (30 Juli), de Zalige Gerbrand, abt van Klaarkamp (13 Oct.), de Zal. Emmanuel, Cistercienser te Aduard (1 Oct.), de Zal. Siardus, abt van Mariëngaarde (13 Nov.). Geloofsverkondigers in het Noorden waren o.a. S. Plechelmus (15 Juli), ook weer een zoon van de abdij te St. Odiliënberg, S. Marchelmus (14 Juli), die gewerkt heeft te Utrecht, Deventer, Oldenzaal, Coevorden en in Friesland, S. Adolphus (17 Juni), die in de zevende eeuw rondreizende bisschop in Friesland was, S. Willehadis, die als bisschop van Bremen stierf (8 Nov.) en S. Walfried, die eveneens bisschop was en te Bedum overleed (3 Dec.).

Ook in overig Nederland, in Delft, Rhenen, Oirschot, Velsen en Kennemerland, West-Friesland, Oosterhout, Dordrecht, Zutphen en Gelderland hebben Heiligen gewoond, om van de Zuidelijke Nederlanden te zwijgen.

Dit overzicht zij echter een aansporing om de mooie kalender zelf te raadplegen, de Nederlandse Heiligen te leren kennn, te vereren en vooral na te volgen in hun rotsvast geloof en schitterende deugden.

Hollandse kalmte

Met opzet schrijf ik niet: Nederlandse kalmte, want Holland en Nederland zijn twee. Het temperament van de Zuid-Nederlanders is over het algemeen heel wat vuriger, heftiger dan dat van de Boven-Moerdijkers. De doorsnee-Hollander kan zo'n echt-rustig mens zijn, die zich van de hele wereld geen sikkepit schijnt aan te trekken. En toch is hij geen egoïst, maar geeft hij gul aan armen, godsdienstige en liefdadige instellingen. En om de drommel mag men hem geen Jan Salie noemen. Hij heeft gezonde hersenen, laat zich niet gauw knollen voor citroenen verkopen, nog minder in de goot trappen, maar kan werken voor tien en, als het er op aan komt, z'n stevige spieren in beweging zetten en je een flink pak slaag geven. Maar dit doet hij niet spoedig. Ons aller taak is het kalm te zijn als zekere oude rentenier, die tijdens de verschrikkelijke Meidagen ergens in een gevechtslinie boven de Moerdijk woonde. Hij is voor mij het type van de Hollandse kalmte. Laten wij u even van zijn onverstoorbare gemoedrust, geen sprookje, maar de zuivere werkelijkheid, vertellen. Hoewel de vliegeniers 's avonds al bombardeerden op de Nederlandse stellingen en de kanonnen onophoudelijk dreunden, ging onze vriend op z'n gewone tijd naar bed en sliep weldra in, alsof er geen vuiltje aan de lucht was. Zijn bejaarde huishoudster kon echter niet slapen van angst, wilde in de nacht nog wel vluchten, maar wist niet waarheen. Ruim vier uur in de morgen werd er met geweld aan de huisbel getrokken. Geheel ontdaan en bevend over al haar ledematen spoedde de huishoudster, die reeds lang op was, zich naar de voordeur. Er stond een Nederlandse officier, die op gebiedende toon het korte bevel gaf: „Onmiddellijk evacueren". Zij rende naar de slaapkamer van haar meester, die echter flink onder zeil was.

— Mijnheer, mijnheer, we moeten dadelijk vertrekken...

Een ratelend kanonsalvo begeleidde haar woorden, zodat zij van schrik tegen het bed viel. Hij ontwaakte en stamelde:

— Wat is er?

— Een officier heeft ons bevolen onmiddellijk te vertrekken. Hier wordt gevochten.

— O, toch geen ongeluk? vroeg hij geruststellend, niet veel aanstalten makend om één, twee, drie z'n bed uit te springen.

— Maar mijnheer, uw huis ligt onder vuur. Hoort u de kanonnen niet?

— Ja, ja, ik kom, maar ik moet mij eerst scheren.

Hij heeft het gedaan ook, terwijl zijn huishoudster kant en klaar in hoogspanning liep te wachten en alle Heiligen des Hemels smeekte, dat zij gespaard mocht blijven. Was zij al niet zo wit als een duif, van geweldige angst en vrees zou zij het in die tien minuten geworden zijn.

Ziet, lezers, die oude rentenier is wel een enig voorbeeld van onverstoorbare Hollandse kalmte. En toch geen onverschillige brok, want als zeer vrome katholiek, die iedere morgen te communie gaat, weet hij, dat zijn leven geheel en al in handen der Goddelijke Voorzienigheid rust.

Indien wij nu al ons vertrouwen op God stellen, zonder Wiens wil geen haar van ons hoofd kan gekrenkt worden, en den geschetsten rentenier in zijn kalmte trachten na te volgen, dan zullen wij de vele wederwaardigheden van de tegenwoordige tijd des te gemakkelijker dragen en diegenen ongemoeid laten, die menen in het openbaar te moeten verkondigen, dat zij de redders van het vaderland zijn, terwijl zij recht tegen de belangen ervan in handelen.

Onze wapenen zijn Godsvertrouwen, derhalve gebed en kalmte.

VAN DEURNE.

DAMES EN MEISJES MAAKT NU ZELF UW KLEEDING

Zendt bon en 25 cent aan postzegels liefst van 7½ en 2½ cent en U ontvangt een mooi boek met ruim 100 maten en modellen en tevens een gratis apparaat om U te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is om **THUIS** alle kleeding te leeren maken en vermaken.

BON aan **MODEVAKSCHOOL E.N.S.A.I.D.** Tolsteegsingel 54, Utrecht

Naam:

Adres:

SCHAAKRUBRIEK

Correspondentie-adres: drs. Th. C. L. Kok, Assendelfstraat 17, Den Haag.

Dr. LASKER †

Naar in de dagbladpers wordt gemeld, is de oud-wereldkampioen, dr. Emanuel Lasker, op 72-jarige leeftijd te New-York overleden. Met dr. Lasker gaat een van de grootste schaakmeesters dezer eeuw heen. 27 jaar lang was hij de houder van de door zo velen begeerde kampioenstitel en ook nadat hij deze in 1921 aan den Cubaan Capablanca af had moeten staan, bleef hij nog lange tijd tot de allerbeste spelers behoren. Na het tournooi te Moskou in 1925, waar hij de tweede prijs behaalde, trok hij zich geheel uit de schaakwereld terug.

Men dacht toen algemeen, dat Lasker's rol op het schaakbord nu wel uitgespeeld was, maar tot ieders verbazing keerde hij in 1934, toen hij dus 65 jaar oud was, in het schaakstrijdperk weer en wist ondanks zijn ouderdom nog menig fraai succes te behalen.

Hieronder volgt een partij, die dr. Lasker met wit in het tournooi te Moskou 1936 won van den Joegoslavischen schaakmeester Pirc (spreek uit: Pirtsj, dus niet Pirk, zoals de Hollanders of Purc, zoals de Engelsen zeggen).

Wit: Dr. Lasker. Zwart: Pirc.

1. e2—e4, c7—c5. 2. Pg1—f3, Pb8—c6. 3. d2—d4, c5×d4. 4. Pf3×d4, Pg8—f6. Speelt zwart dit niet, dan heeft wit gelegenheid om c4 te spelen en zo het centrum te beheersen. 5. Pb1—c3, d7—d6. 6. Lf1—e2, e7—e6. 7. 0—0, a7—a6. 8. Lc1—e3, Dd8—c7. 9. f2—f4. Een gemakkelijke opstelling. Zwart kon nu het best Le7 spelen, eventueel gevolgd door de rochade, om daarna met Pa5 en Pc4 een actie op de damevleugel te beginnen als tegenwicht tegen de steeds dreigende witte aanval in het centrum en vooral op de koningsvleugel. De fout van den zwartspeler is echter, dat hij met die paardmanoeuvre begint, vóór zijn spel behoorlijk ontwikkeld is en hierdoor krijgt wit goede kansen. 9. ....., Pc6—a5? 10. f4—f5!, Pa5—c4? 11. Le2× c4, Dc7× c4. 12. f5×e6, f7×e6 (zie diagram no. 297).

No. 297.

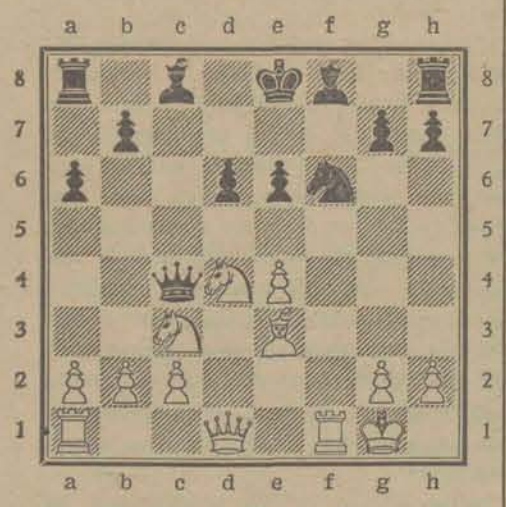

Stelling na 1....., fe6:

Het slaan met de f-pion verzwakt zwart's koningsstelling, waarvan wit met een fraai offer profiteert: 13. **Tf1×f6!, g7×f6.** 14. **Dd1—h5†, Ke8—d8.** Na Kd7 volgt natuurlijk Df7 met schaak; op Ke7 volgt de fraaie zet 15. Pf5†!, gf5: 16. Pd5† en op Kd7 laat wit nu volgen Pb6† met damewinst, op Ke6 17. De8†, Le7 18. De7: mat en tenslotte op Kd8 17. Lb6†, Kd7. 18. Df7†, Kc6. 19. Dc7†, Kb5. 20. a4† enz.

15. **Dh5—f7** er dreigt nu mat, ingeleid door een paardoffer nl. 16. Pe6:†, Le6: 17. Lb6†, Kc8 18. De8†; bovendien dreigt er torenwinst door Df6:†. Zwart kan beide dreigingen pareren door 15. ..... Le7, doch dan volgt met succes 16. Pf5! (ef5?? 17. Dc4:) bijv. 16. ....., Te8. 17. Pd6:!, Ld6:. 18. Lb6†, Lc7. 19. Td1† enz. of 16....., Dc7. 17. Pa4! (dreigt Lb6 met damewinst) Tf8. 18. Dh7:, Ke8! 19. Dg6†, Tf7. 20. Ph6 resp. 19. ....., Kd7 20. Pb6† enz. Zwart speelde echter: 15. ..... **Lc8—d7.** 16. **Df7× f6†, Kd8—c7** 17. **Df6×h8, Lf8—h6.** Gelijktijdige aanval op e3 en a8; wit neemt eerst nog een pionnetje en blijft in het voordeel. 18. **Pd4×e6†, Dc4×e6.** 19. **Dh8× a8, Lh6×e3.** 20. **Kg1—h1** en zwart gaf op, daar hij kwaliteit plus twee pionnen achter is. Een poging om de dame in te sluiten met Lc8 mislukt wegens 20. ....., Lc8. 21. Pd5† en Pe3: resp. 21. ....., Kc8. 22. Dc8:†, Dc8:. 23. Pe7† en 24. Pc8:.

Griep, Kou, Pijn. Snel en goed helpen hierbij **altijd een poeder of cachet van Mijnhardt.** Mijnhardt's poeders per stuk 8 ct. Doos 45 ct. Cachets, genaamd „Mijnhardtjes" 2 st. 10 c. Doos 50 c.

WE MAKEN:

EEN STOOF

Zeker is het geen „nieuwigheidje" waar we ons thans mee gaan bezighouden. De oude Egyptenaren hadden al hun vuurpotten. Maar waarom zouden we altijd wat „nieuws" willen maken. Er is niets nieuws onder de zon. Want als we zouden willen beweren dat op verwarmingsgebied de stoof zo oud is als de weg naar Keulen, maar de centrale verwarming iets nieuws is, dan zijn we ook al weer mis, want..... de Romeinen hadden bij het begin onzer jaartelling uitstekend functionnerende centrale verwarmings-systemen

Maar hoe dan ook, dit is in elk geval zeker, een mooie centrale verwarming heb ik nog niet gezien, maar mooie stoven verschillende, bovendien zijn ze uiterst praktisch en gezellig, en daarom maken we een stoof.

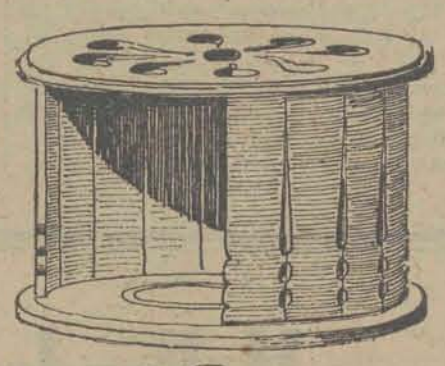

Schets

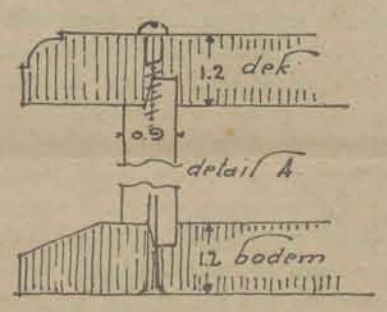

Het hout dat we voor de stoof gebruiken, moet liefst hardhout zijn, beukenhopt bijv., of iepen, mahonie is prachtig, maar ook vurenhout kan in het uiterste geval nog.

De bodem en de deksel zijn beide 12 mm dik en hebben een middellijn van 25 cm. Zuiver rond afwerken. De bodem voorzien van een schuine kant, een groef voor de opstaande „duigen" welke echter niet verder doorloopt dan de opstaande wand, en een kleinere groef waarin de ijzeren vuurpot past. Het mooiste plankje nemen we voor de deksel, ook zuiver rond afwerken en voorzien van een rondgaande „duveljager" (zo noemen we het profiel dat er aan komt). Aan de onderzijde weer de groef voor de „duigen" en dan verder de mooie open bewerking, waardoor de warmte van de vuurpot aan onze voetzolen kan komen. Die figuurtjes moeten eerst keurig op het hout getekend worden en dan uitgezaagd en uitgestoken.

De opstaande wand bestaat uit een 13-tal smalle plankjes. De lengte van deze plankjes is plm. 15.5 cm. Ze worden uit- en inwendig zuiver volgens de cirkel rond geschaafd en beneden en boven van een, eveneens cirkelvormige verlopende pen voorzien (zie detail A). Deze plankjes komen als bij een ton, vlak naast en tegen elkaar te staan, vandaar dat we ze „duigen" noemde. Bij de naden wordt een kleine versiering aangesneden, zodat elke duig op zichzelf gaat spreken. Het verdient wel aanbeveling om de dingen ook onderling met veer en groef in elkaar te werken.

Als alles klaar is en pasgemaakt, wordt de bodem op de gebogen wand gespijkerd, en de deksel met koperen schroeven (in elke duig een schroef) bevestigd.

Naar gelang de houtsoort die we namen wordt de stoof nu verder gebeitst en geboend.

Omdat de onderkant van de deksel nogal wat te verduren heeft van de warmte uit de vuurpot, verdient het aanbeveling, deze onderkant te bekleden met een plaatje zink of koper. Het spreekt vanzelf dat dezelfde openingen die in de houten deksel zijn aangebracht, ook in het zinken of koperen plaatje moeten worden gemaakt. Denk er om dat zo'n stoof ook een zeer geschikt voetbankje voor de vrouw is en een prachtig zitje voor de kleinen.

ARCHITEKT.

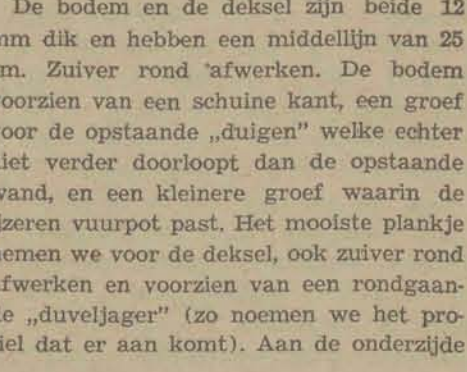

Doorsnede hoogte

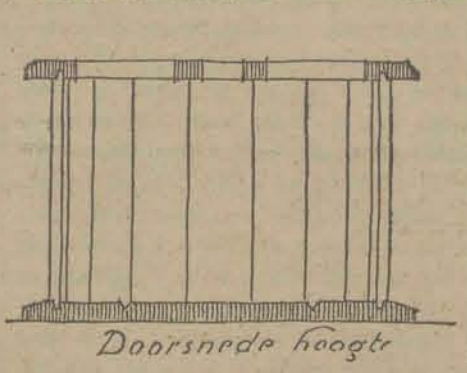

Doorsnede dwars

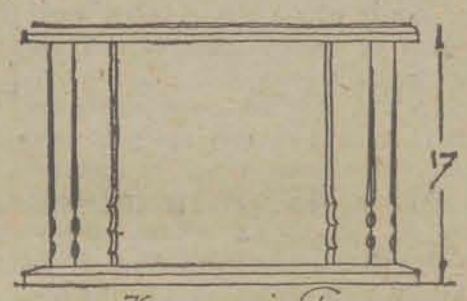

Voordanzicht

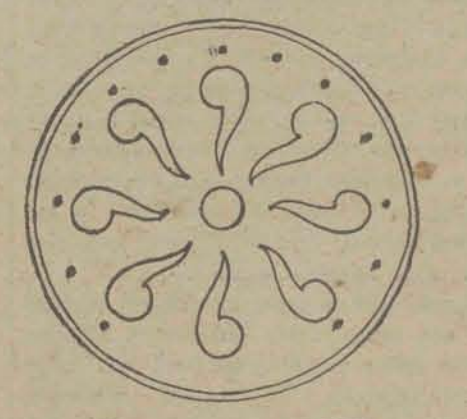

Bovendanzicht

We hebben in de beide vorige artikelen getracht een verklaring te geven van het feit dat een jaar 365 dagen telt en soms 366 dagen nl. in het zogenaamde schrikkeljaar.

Die kalenderregeling heeft een hele geschiedenis doorgemaakt, 't is steeds een probleem gebleken en..... is dat eigenlijk nog.

De kalenderregeling, die gebaseerd is op de omlooptijd van de aarde om de zon, is tevens een kwestie waar de maatschappij in hoge mate bij geïnteresseerd is. Immers, wanneer, zoals in feite ook is gebeurd, het aantal dagen van een jaar niet nauwgezet wordt gekozen, geeft dit voor dat enkele jaar niet veel, maar op de duur zal dit tot gevolg hebben, dat het maatschappelijk leven in het geheel niet meer klopt met de zonnestand, waaraan de kalender z'n bestaan ontleent. We zullen 't bewijs hiervan aanstonds bij de geschiedenis van de ontwikkeling van de kalender tegenkomen.

Zoals reeds gezegd was de kalender, zoals die door Julius Caesar (45 v. Chr.) was ingevoerd gebaseerd op een verdeling van het jaar in 365 dagen en een schrikkeljaar om de 4 jaren.

Dit kwam dus practisch hiermee overeen, dat het jaar gemiddeld gesteld werd op 365¼ dag.

En met de zo ingedeelde kalender zijn we vanaf Julius Caesar het leven ingegaan. Nu zou dat alles best gegaan zijn, indien het jaar inderdaad 365¼ dag was dit wil zeggen indien na 365¼ dag de aarde bij haar rondgang om de zon weer precies bij het „uitgangspunt" zou zijn aangekomen. Maar dat is **niet** zo. Latere berekeningen wezen uit, dat 365¼ dag voor een jaar weer iets te veel van het goede was.

In werkelijkheid bleek de omlooptijd iets korte rte zijn en wel $^3/_{400}$ dag. Nu is dit niet zoveel, maar in 400 jaren is het toch alweer 3 dagen en in het midden der zestiende eeuw, toen deze kwestie de belangstelling der geleerden en van den Paus had bleek het verschil tussen de datum en de stand van de aarde op haar baan om de zon toch al weer ongeveer 10 dagen te bedragen. Er was toen reeds een paar eeuwen lang op kalenderhervorming aangedrongen, op enige der in die tijd gehouden concilies had het punt al op de agenda's gestaan maar eerst Paus Gregorius XIII wist tot 'n definitieve regeling te komen. Deze stelde nl. voor dat doel een commissie in, bestaande uit vier leden, nl. twee Italianen, een Spanjaard en een Duitser en aan de hand van het advies dezer commissie is toen in 1582 bij Pauselijke bul de nieuwe kalenderregeling, de zogenaamde Gregoriaanse, ingevoerd.

Deze kwam hierop neer, dat ten eerste met „een schone lei" begonnen zou worden. Men was op de kalender 10 dagen achter geraakt en daarom werd bepaald dat in het jaar 1582 op de 4e October onmiddellijk de 15e October zou volgen. Er werden dus 10 dagen overgeslagen.

Nu was men dus weer bij. Maar bovendien moest men veranderingen brengen in de wijze waarop naar de Juliaanse kalender de schrikkeljaren werden berekend. De schrikkeljaren bleven ook bij de Gregoriaanse kalender om de vier jaar bestaan met die wijziging echter, dat van de eeuwjaren alleen die schrikkeljaar zouden zijn, welke door 400 deelbaar zijn. Dat komt dus hierop neer dat het eeuwjaar 1600 wel een schrikkeljaar was, echter de eeuwjaren 1700, 1800 en 1900 **niet.** Het jaar 2000 zal weer wel een schrikkeljaar zijn enz.

Zo heeft men dan bereikt dat onze kalender in evenwicht is met de wandeling van de aarde om de zon. Echter toch weer niet helemaal.

Immers we zagen reeds dat de lengte van het jaar precies is 365 + ¼ — $^3/_{400}$ — $^3/_{1000}$, hetgeen dus wil zeggen dat ook thans het jaar nog iets te lang is nl. in 10.000 jaren 3 dagen.

Daar is nog geen regeling voor getroffen maar dat heeft ook nog even de tijd. Als men in het jaar 10.000 er eens over gaat peinzen dat men dan eigenlijk weer 3 dagen is voorgeraakt, dat men in die 10.000 jaar dus 3 schrikkeljaren teveel heeft gehad, dan zullen ze tegen die tijd ook wel een middel vinden om die 3 dagen weer te redresseren. Laten we ons daar nu maar geen zorg over maken, anders hebben de aardbewoners van het jaar 10.000 niets meer te regelen.

JOHN BOYLE.

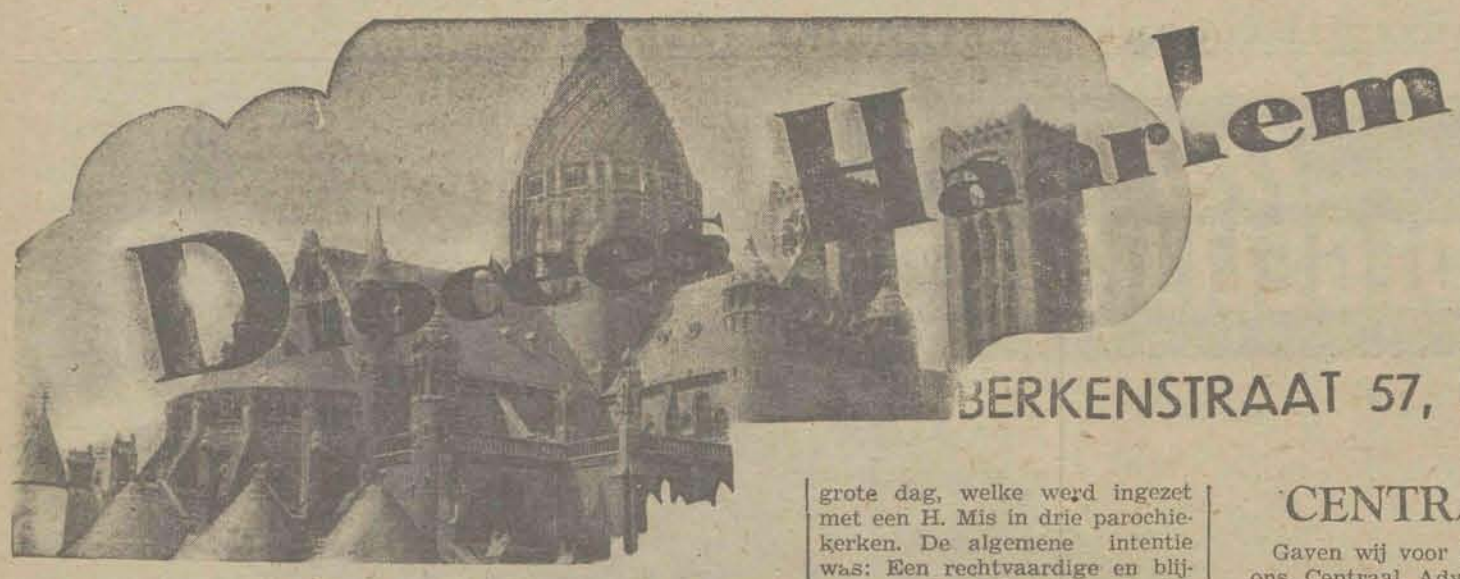

REDACTIE-ADRES:
BERKENSTRAAT 57, HAARLEM (NOORD)

In 1941 te houden retraites

FEBRUARI:

Zaterdag:	1—4 :	Heren L.T.B.	f 7.50
Dinsdag:	4—7 :	Meisjes	„ 6.50
Zaterdag:	8—11:	Rijwielclub Mannen en jgl.	„ 6.50
Dinsdag:	11—14:	De Jonge Man in de nieuwe maatschappij	„ 6.50
Zaterdag:	15—18:	Heren kerkzangers	„ 6.50
Dinsdag:	18—21:	Verloofden (Meisjes)	„ 6.50
Zaterdag:	22—25:	K.J.M.V. Afd. L. T. De jonge man in de nieuwe maatschappij	„ 7.50
Dinsdag:	25—28:	Gehuwde vrouwen	„ 6.50

MAART:

Zaterdag:	1—4 :	Verloofden (jongemannen)	„ 6.50
Dinsdag:	4—7 :	Meisjes	„ 6.50
Zaterdag:	8—11:	Mannen	„ 6.50
Dinsdag:	11—14:	Verloofden (meisjes)	„ 6.50
Dinsdag:	25—28:	Gereserveerd voor meisjes van de K. Actie	„ 6.50

APRIL:

Zaterdag:	12—15:	(Paasdagen) De jonge man in de	
Woensdag:	9—12:	Heren onderwijzers	„ 8.50
Zaterdag:	5—8 :	Heren (gegoede stand	„ 15.—
		nieuwe maatschappij	„ 6.50

Wat ons uit de afdelingen ter oren kwam

ALKMAAR

Zoals velen onzer leden reeds uit de plaatselijke pers gelezen zullen hebben, geeft onze R.K. Harmonie St. Caecilia op a.s. Maandag 3 en Dinsdag 4 Januari wederom de gebruikelijke donateursconcerten, waarbij tevens de besturen van diverse onderafdelingen van de Kath. Volksbond uitgenodigd worden. Evenals vorige jaren is ook dit jaar het uit te voeren muziekprogramma groots opgezet, waar echter nog bij komt, dat thans ook het pas opgerichte jeugdkorps actief deel zal nemen aan het uit te voeren programma. Voorwaar een mooie prestatie van het bestuur en den dirigent van St. Caecilia om dit jeugdkorps in zo'n betrekkelijk korte tijd tot dit stadium op te voeren.

Echter ook St. Caecilia heeft veel te kampen met de moeilijke tijdsomstandigheden. Doordat zij haar activiteit niet meer in die mate naar buiten kan doen uitwerken als voorheen, hetgeen een financieel nadeel voor St. Caecilia betekent, zijn de zorgen voor het bestuur van dit corps meer en meer verzwaard.

Daarom zouden wij bij deze een beroep op onze leden en vooral op de bestuurders van de diverse vakafdelingen willen doen, St. Caecilia zoveel mogelijk financieel te willen helpen, door bijvoorbeeld bij het opmaken van de begroting een kleine subsidie er op te plaatsen voor onze mooie en kranige R.K. Harmonie. Eenieder kan toch zeker wel begrijpen, dat een muziekkorps als St. Caecilia grote financiële uitgaven heeft voor aanschaffing van instrumenten en iets dergelijks. En wanneer men dan een tijd beleeft, waarin men zich niet kan uitwerken en men toch gaarne wenst te behouden wat men heeft, is het toch niet kwalijk te nemen dat het bestuur van St. Caecilia een beroep doet op de katholiek georganiseerde arbeidersbeweging van Alkmaar, om in deze bewogen tijden het enige katholieke muziekkorps er doorheen te helpen, temeer daar St. Caecilia voor katholiek Alkmaar een keurkorps is, dat op het gebied van de muziek zijn sporen wel heeft verdiend en voor onze katholieke arbeidersbeweging als het ware onmisbaar is.

Geeft u daarom nog heden op als donateur en helpt zodoende mee onze culturele instelling te kunnen behouden en het goede culturele werk op dit gebied nog verder in onze Katholieke Volksbond te kunnen uitbreiden. Voor slechts 10 cent per maand verricht u een goed werk, waarmee St. Caecilia gediend is en tevens onze katholieke arbeidersbeweging in het algemeen.

ASSENDELFT

Woensdag 15 Januari heeft bovengenoemde afdeling haar tweede cursusavond gehouden, ingeleid door den districtsbestuurder G. van Slingerland. Eerlijk werd onder de ogen gezien wat er aan de vorige periode gemankeerd heeft met een open oog voor de goede zijden die deze tijd voor de arbeiders in het bijzonder oplevert.

Met bijzondere belangstelling volgde de vergadering dat gedeelte waarin de opbouw van de maatschappij werd behandeld op de grondslag van de corporatieve gemeenschap.

Het bestuur heeft zich de moeite getroost juist die avonden uit te zoeken voor de vergaderingen dat deze door ieder bezocht kunnen worden, daar alleen vergaderd wordt met lichte maan. Het is daarom dat het een waarschuwend woord wil richten tot het grootste deel der leden om ook ter vergadering te komen, daar in deze moeilijke tijd het voor ons juist nodig is om voorlichting te verkrijgen, die ons gegeven wordt door onze eigen vertrouwensmannen. Het is voor ons allen moeilijk om het tempo te handhaven en de fut erin te houden, maar het moet. Met een zich opsluiten in eigen gedachtenkring komt men er zeker achter en het zal zwaar vallen om over een dood punt te moeten heenstappen.

Leden, weest en blijft actief in uw eigen beweging.

HAARLEM

Onze afdeling heeft voor de eerste maal een Sociale Zondag georganiseerd en..... laten we het maar direct verklaren, zij is uitstekend geslaagd.

Zondag 26 Januari j.l. was de grote dag, welke werd ingezet met een H. Mis in drie parochiekerken. De algemene intentie was: Een rechtvaardige en blijvende vrede. Vele leden naderden ter H. Tafel.

Des namiddags half vier had in het gebouw St. Bavo de grote vergadering plaats. De middag werd ingezet met het strijdlied. Daarna zong de R.K. Zangvereniging St. Caecilia: Domine, salvum fac" en Ave Maria. Hierna was het woord aan dr. A. A. Olierook voor het onderwerp: Ook de in rampen gedompelde wereld wordt door Gods voorzienigheid bewaard en bestuurd.

De dagen van Mei zijn voorbij, de tijden welke komen, zullen wij met christelijke moed dragen. Wij zullen ze dragen met groot Godsvertrouwen. Wij zullen leven in het geloof. Wij hebben een Vader, die voor ons zorgt en bezorgd is, God bestiert de wereld. Als wij staan voor raadsels, dan buigen wij het hoofd in groot Godsvertrouwen. Wij bidden nog steeds: „Van de pest, hongersnood en oorlog, verlos ons Heer!"

Laten we onze zorgen in Gods handen leggen. Hij zal ons niet vergeten. Maak u dus niet bezorgd om de dag van morgen.

Het is een plicht van ons allen, de dag van heden goed te gebruiken.

Wij leven in een wereld van grote gebeurtenissen, rampen en ellende. God had ook een wereld kunnen scheppen zonder lijden.

Nadat spreker uitvoerig het kwaad van de zonde had besproken, besloot hij met de woorden, die Jesus sprak tot den H. Petrus: „O, gij kleingelovige, Ik ben toch bij u." Laten wij deze woorden steeds in onze geest houden, zo zeide spreker en in eeuwigheid zal ons Godsvertrouwen niet beschaamd worden.

Een krachtig applaus verfolkte de instemming, der in groot getal ongekomen leden, met deze zo vol diepe zin uitgesproken rede.

Nadat de zangvereniging St. Caecilia nog enkele liederen ten gehore had gebracht, volgde een kort sluitingslof in de St. Jozefkerk, dat gecelebreerd werd door den weleerw. heer C. M. Broers, geestelijk adviseur.

HALFWEG.

Zondag 12 Januari werd de eerste wedstrijd van het door de afdeling Halfweg van de katholieke Volksbond georganiseerde kaarttournooi gehouden. 16 leden gaven bij deze eerste wedstrijd blijk animo voor het kaartspel te bezitten, wat, gezien de onbekendheid van deze wedstrijden, geen slechts resultaat is.

Bij de tweede wedstrijd, op Zondag 19 Januari gehouden, was de belangstelling al veel groter. Nu waren 24 leden aanwezig; dus al een hele vooruitgang. De prijzen waarom gespeeld werd, bestonden voornamelijk uit rookartikelen, zoals tabak, pijpen en sigaren, terwijl bovendien aan ieder der aanwezigen een gelag aangeboden werd.

Willen deze wedstrijden echter volledig aan hun doel beantwoorden, dan dienen nog veel meer leden van hun belangstelling blijk te geven.

Daarom worden alle leden van de Volksbond a.s. Zondag 2 Februari om 2 uur in de koffiekamer verwacht.

HILLEGERSBERG-SCHIEBROEK

Bovengenoemde afdeling gaf op Zondag 19 Januari een goed geslaagde feestavond ter gelegenheid van haar 5-jarig bestaan.

Allereerst kreeg de heer Keesen, districtsbestuurder, het woord, die er op wees dat juist in deze tijd de band in het organisatieleven zo hoog nodig is. Spreker haalde verschillende voorbeelden aan en spoorde ook vooral de vrouwen aan eraan mede te werken dat het vergaderbezoek niets meer te wensen overlaat.

Daarna volgde een verslag van den secretaris wat in die vijf jaar is tot stand gekomen en wat de diverse instellingen hier verricht hebben.

Verder werd de avond gevuld door het Cabaretgezelschap van den heer J. Brouwer uit Schiedam.

Wat de heer Brouwer bracht, overtrof eenieders verwachting en in deze tijd deed het weer eens goed dat we naar hartelust konden lachen.

Alles bij elkaar genomen was het een goed geslaagde avond, waar bestuur en leden zeer voldaan over waren.

Waar men verwacht wordt

DELFT. De Verdiepingsochtend die voor Zondag 19 Jan. moest worden uitgesteld zal thans gehouden worden op Zondag 16 Februari des morgens om 11 uur. Inleider kapelaan A. de Bot, onderwerp: De Arbeid in het Scheppingsplan van God. Deelnemerskaarten zijn verkrijgbaar bij de bestuursleden. Zonder kaart geen toegang. Tevens herinneren wij aan de receptie op Zondag 2 Februari van 12.30 tot 2 uur in het gebouw, ter gelegenheid van het 12½-jarig ambtsjubileum van onzen concierge Petermeijer.

NIEUWKOOP. Donderdagavond 6 Februari a.s. 's avonds 7.30 uur (half acht dus) wordt in het parochiehuis de eerste ontwikkelingsavond gehouden. Spr. is vriend Steinmetz met als onderwerp: Naar nieuwe verhoudingen. Aangezien het 6 Febr. lichte maan is en het te behandelen onderwerp voor deze tijd zo actueel is, vertrouwt het bestuur dat er die avond geen thuisblijvers zijn, maar alle leden komen luisteren.

WERVERSHOOF. Zondag 2 Februari sociale Zondag. Des morgens 7.30 uur algemene H. Communie, 's middags 2.30 uur vergadering in het Jeugdhuis, spreker pater Henricus van Helman met als onderwerp: Gods Voorzienigheid in het weefgetouw dezer tijden.

Alle leden met hun vrouwen worden in deze bijeenkomst verwacht. Het zal zeker de moeite lonen deze vergadering te komen bezoeken.

WORMER. Maandag 3 Febr. a.s. wordt een parochiële avond gehouden in Ons Huis St. Jozef, om half acht, toegankelijk voor alle parochianen boven de 17 jaar van Wormer. Als spreker komt de heer W. Steinmetz, penningmeester van de Ned. Kath. Volksbond, die zal spreken over het onderwerp: De Kerk op de keerpunten der geschiedenis.

Het Gezellen Kleinkoor Kunstgenot zal in de pauze enige nummers voor ons zingen.

CENTRAAL ADVIESBUREAU

Gaven wij voor 14 dagen een verslag der werkzaamheden van ons Centraal Adviesbureau district Amsterdam, thans kunnen wij ook mededelingen doen over district Haarlem en Rotterdam.

Het district Haarlem houdt zitting iedere Dinsdagavond van 6½—7½ uur te Leiden, Steenschuur 15 aldaar en iedere eerste en derde Donderdag van de maand te Haarlem van 7—8 uur in het gebouw St. Bavo, Smedestraat 23 te Haarlem.

Voor het district Rotterdam zijn de zittingen iedere Zaterdag van 6—7½ uur in het Rerum Novarumhuis, Westersingel 14 te Rotterdam en Dinsdagsavonds van 7—8 uur, gebouw St. Willibrordus, Nieuwe Plantage 66 te Delft.

Behandelde zaken en verleende adviezen:

	Leiden	Haarlem	Rotterdam	Delft
Arbeidszaken	75	23	29	15
Belastingen	17	4	53	2
Civiele. zaken	10	—	1	—
Erfrecht	4	2	4	4
Faillissement	—	—	1	1
Huurcontract	13	1	11	4
Huurkoopcontract	—	—	2	—
Huwelijksrecht	2	2	—	—
Invaliditeitswet	2	4	4	2
Leen- en koopcontract	2	3	3	1
Militaire zaken	10	29	36	7
Naturalisatie	—	—	2	1
Onderhoudsplicht	10	2	10	2
Ongevallenwet	7	14	6	3
Ouderdomswet	2	—	2	—
Pensioenwet	1	2	2	1
Schuldvorderingen	7	7	4	—
Strafzaken	3	4	2	1
Successie	—	4	—	—
Verzekeringen	2	1	7	2
Voogdij	—	—	1	—
Ziektewet	5	6	7	7
Diversen	8	13	10	5
	180	116	197	58
	296		255	

De financiële resultaten voor zover deze konden worden achterhaald bedroegen:

Haarlem	f 1471,67		
Leiden	f 298,77	totaal	f 1770,44
Rotterdam	f 2758,06		
Delft	f 439,72	totaal	f 3197,78

Een volmaakte gelaatstint

Een jeugdig-frissche huid verkrijgt men niet door het gelaat te bedekken met crêmes en poeder. Zorgt vóór alles dat de huid zelf gezond is. D.D.D. doet de onregelmatigheden van Uw huid als bij tooverslag verdwijnen. Enkele druppels zijn reeds voldoende om de huid te zuiveren en te beschermen tegen stof, vuil en ziektekiemen.
D.D.D. is veel meer dan een schoonheidsmiddel - het is een reeds tal van jaren bekend geneesmiddel tegen huidaandoeningen, dat de huidweefsels verfrischt en de natuurlijke schoonheid van het gelaat verhoogt. Flacons à 75 ct., f 1.50 en f 2.50 bij Apothekers en Drogisten.
B 2

D.D.D.
GENEESMIDDEL TEGEN HUIDAANDOENINGEN

Gebruikt bij Uw ontbijt steeds
A.H.O. GLORIAKOEK
Neemt proef met onze andere A.H.O.-ARTIKELEN
Fa. A. HUYBREGTS-OOMS
EMMASTRAAT 35 - TILBURG

Voorzangers KANARIES
Seifert bekr. man f 6,—
Belg. Watersl. man f 5,—
Saksische Kanaries f 2,50
Bekr. kweek gegarandeerd
Spoortstr. 54 Valkenswaard

TONEELLIEFHEBBERS
Vraagt inzage van de volgende vrolijke éénactertjes:

De Soldatendochter	1 D. en 3 H.
De Haarkuur	4 H. of 1 D. en 3 H.
Ridders zonder vrees of blaam	7 H.
De Pantoffelheld	1 D. en 2 H.
Televisie	8 H.
Een huis vol inbrekers	3 D. en 5 H.

Prijs 75 cent per exemplaar. Uitsluitend verkrijgbaar bij:
TONEELFONDS „VARIA" HEERENWEG 66 — UTRECHT
Girorekening 347954.

PAUL BRAND VOORBURG Z.H. MEDAILLES • INSIGNES
ATELIER-KERKELIJKE KUNST • PR. MARIANNELAAN
VAANDELS • VLAGGEN

Haast niet te gelooven dat hij 'n breuk heeft!

Kijk eens wat hij heft en sjouwt! Ook hij draagt een Brooks Luchtkussen-Verband! Ook hij paste mijn methode toe..... HIJ WIERP ZIJN BREUKBAND WEG...! Waarom U dan niet? Waarom laat U zich dagelijks noodeloos kwellen door een ouderwetschen breukband en systemen, die Uw breuk alleen maar kunnen verergeren? Ook U kunt weer werken als voorheen, wacht geen dag langer. Hier is uitkomst voor U! Trek voordeel van de

10 dagen gratis proef

GRATIS INFORMATIE-COUPON
BROOKS BREUK-APPARATEN BEDRIJF
Singel 25 (107C) - Amsterdam
Zendt mij in onbedrukte enveloppe zonder kosten of verplichting Uw geïllustreerd boek en volledige inlichtingen over Uw Breukverband-Apparaten.
Naam: .....
Adres: .....
(Duidelijk schrijven s.v.p.)

Probeer het geheel voor mijn rekening VOLLE TIEN DAGEN Ik kan U dit aanbod doen, omdat ik weet U te kunnen helpen.
Vraag nog heden mijn rijk geïllustreerde brochure aan en stuur de gratis coupon in.

FEBRUARI AANVANG
der goedk. schriftel. lessen in **Fransch, Duitsch, Engelsch, Boekh., Taal m. Rekenen,** enz. à 65 ct. per maand. Ook **Steno** en **Alg. ontw.** Vraag gratis proefles Cursus Zelfontw., Bosb. Toussaintstr. 46 C., Amsterdam-West.

PRIMA SEIFERT EN GOUDGELE SAKSISCHE KANARIES

Uit kampioenen 1937—'38 en '39 Seifert mannen diep in knor. Holrollen, Glockrollen en fluiten f 5,— en f 4,— Popjes f 1,—. Goudgele Saksische mannen f 3,50. Bonte f 3. Popjes f 0,75. Alle dag- en avondzangers. Zending rembours vr. v. r. k. bij
J. C. de Kinderen
Eerste klas Kanariekweekerij
Hazestraat 62 - Valkenswaard

Coöp. Levensverzekerings Mij
CONCORDIA U.A.
INSTELLING VAN HET R. K. WERKLIEDENVERBOND
OUDENOORD UTRECHT
CONCURRERENDE TARIEVEN
BILLIJKE VOORWAARDEN
AANDEEL IN DE WINST
VRAAGT PROSPECTUS EN VOORWAARDEN

NU,
maar ook voor de toekomst is Coöperatie onmisbaar!
Coöperatie
moet en zal een belangrijke taak hebben bij de wederopbouw.
Houdt dus ook NU vast aan Uw coöperatieve gedachte!
Blijft ook NU trouw lid en verbruiker van:
R. K. Coöperatieve Verbruiksvereniging
HET ANKER u.a.
Kruisstr. 54 L. Vrouweplein 1
TILBURG

WAT DOET GE LIEVER?
Duur wonen in een huurhuis en Uw leven lang huur betalen? Of Goedkoop wonen in een eigen huis en toch in 20 jaar het huis geheel afbetalen. Hooge hypotheek-rente betalen of het rentebedrag gebruiken om Uw schuld af te lossen?

N.V. BOUWKAS „ROHYP". Amsterdam (C.), Spuistraat 219-221

De prijzen der nieuwe schrijfmachines zijn verhoogd
DAARDOOR STIJGT DE VRAAG NAAR GOEDE
GEBRUIKTE SCHRIJFMACHINES
Wij hebben nog slechts een beperkte voorraad o.a.
REMMINGTON - ROYAL - UNDERWOOD ENZ.
W. A. G. van Boesschoten
MARIAPLAATS 8 - TELEFOON 17813 - UTRECHT

ZANGKANARIES
Goudgele Saksmannen f 2,25, Seyfert mannen diep in knor holrollen, klockrollen, knor en fluiten f 2,75. Uit kampioen Harzermannen bante f 2,50. Alle dag en avondzangers en schriftelijke garantie Kanariepopjes f 0,25 en f 0,35. Teelbare Parkieten f 1,20. Zebravinken en Japansche Meeuwtjes f 2,50 paar. Gemengde vogelzaden f 1,50 p. 10 pond. Fijnkwekerij Nico Borneman, Merelstraat 35, Utrecht, Telefoon 13617.

LEDERWARENFABRIEK COBRA
GROESBEEKSEDWARSWEG 186 NIJMEGEN
Levert uitsluitend aan winkeliers prima STUURTASSEN, JASBESCHERMERS en BAGAGETASSEN

DIRECT UIT ONZE FABRIEK AAN PARTICULIEREN

Voor ?

nog zoo lang als onze voorraad strekt ons **1e KLAS GARANT-RIJWIEL voor DAMES of HEEREN**, geheel compleet, onverwoestbaar, m. terugtraprem. Achterwiel speciaal verzwaarde spaken, roestvrij lakwerk, prima nikkelwerk, kettingkast, 10-volt electr. lamp, reuzen licht, met contrôle op achterlicht, Philips achterlicht, buisdrager met standaard groote 4-deelige jasbeschermer, spatlap, Perryketting, 1e klas banden (geen oorlogsbanden), het kan niet beter, dat 's tenslotte onze reclame Franco thuis Volledige schriftelijke langdurige garantie Niet volkomen naar uw genoegen na 8 dagen gebruik het volle bedrag terug **STOFZUIGERS**, groot slee-model 120 of 220 volt, enorme zuigkracht Vraagt gratis prijscourant met juiste afbeelding en beschrijving

RIJWIELFABRIEK „GARANT" N.V. — TELEF. 2165
Rouwenhofstraat 24-26 - Wageningen
Leverancier van Politie en Gemeente-instellingen